

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

19 Ιουνίου 2023

ΤΕΥΧΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

Αρ. Φύλλου 3946

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

Αριθμ. 1384/190515

Καθορισμός θεσμικού πλαισίου εφαρμογής των παρεμβάσεων του άρθρου 31 «Προγράμματα για το κλίμα, το περιβάλλον και την καλή διαβίωση των ζώων» του Καν. (ΕΕ) 2021/2115 Π1-31.3, Π1-31.4, Π1-31.8 και Π1-31.10 καλούμενων «οικολογικά προγράμματα» (eco-schemes), του Στρατηγικού Σχεδίου (ΣΣ) Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (ΚΑΠ) της Ελλάδας 2023-2027.

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ

Έχοντας υπόψη:

Α. Τις εθνικές διατάξεις:

1. Το άρθρο 90 του «Κώδικα Νομοθεσίας για την κυβέρνηση και τα κυβερνητικά όργανα» όπως κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του π.δ. 63/2005 «Κωδικοποίηση της νομοθεσίας για την Κυβέρνηση και τα κυβερνητικά όργανα» (Α' 98), το οποίο διατηρήθηκε σε ισχύ με την παρ. 22 του άρθρου 119 του ν. 4622/2019 (Α' 133).

2. Τον ν. 4914/2022 «Διαχείριση, έλεγχος και εφαρμογή αναπτυξιακών παρεμβάσεων για την Προγραμματική Περίοδο 2021-2027, σύσταση Ανώνυμης Εταιρείας «Εθνικό Μητρώο Νεοφυών Επιχειρήσεων Α.Ε.» και άλλες διατάξεις» και ιδίως την παρ. 32 του άρθρου 63 αυτού (Α' 61).

3. Το π.δ. 97/2017 «Οργανισμός Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων» (Α' 138).

4. Το π.δ. 40/2021 «Μεταφορά υπηρεσιών και αρμοδιοτήτων μεταξύ Υπουργείων και Γενικών Γραμματειών, σύσταση και μετονομασία Γενικών Γραμματειών» (Α' 100).

5. Τον ν. 4622/2019 «Επιτελικό Κράτος: οργάνωση, λειτουργία και διαφάνεια της Κυβέρνησης, των κυβερνητικών οργάνων και της κεντρικής δημόσιας διοίκησης» και ειδικότερα το άρθρο 109 (Α' 133).

6. Τον ν. 2637/1998 και ειδικότερα τα άρθρα 13 έως 29 αυτού «Σύσταση Οργανισμού Πληρωμών και Ελέγχου Κοινοτικών Ενισχύσεων Προσανατολισμού και Εγγυήσεων» (Α' 200).

7. Την υπ' αρ. 282966/09.07.2007 κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων «Εγκριση του Κανονισμού

διαδικασίας πληρωμών του Ν.Π.Ι.Δ. με την επωνυμία Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε των ενισχύσεων που βαρύνουν τον ΕΛΕ-ΓΕΠ» (Β' 1205).

8. Την υπ' αρ. 4941/07.11.2011 κοινή υπουργική απόφαση «Σύστημα Δημοσιονομικών Διορθώσεων και διαδικασίες ανάκτησης αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντων ποσών από Εθνικούς ή Κοινοτικούς πόρους, στο πλαίσιο του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης της Ελλάδος 2007-2013» (Β' 2538).

9. Την υπ' αρ. 2618/13.10.2022 κοινή υπουργική απόφαση «Διάρθρωση και αρμοδιότητες των Ειδικών Υπηρεσιών του Στρατηγικού Σχεδίου Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (ΣΣ ΚΑΠ) 2023-2027», όπως ισχύει (Β' 5375).

10. Την υπ' αρ. 1040/28.02.2023 υπουργική απόφαση «Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου "ΣΔΕ" Άμεσων Ενισχύσεων ΣΣ ΚΑΠ», όπως ισχύει (Β' 2179).

11. Την υπ' αρ. 519/135068/05.05.2023 υπουργική απόφαση «Καθορισμός οριζόντιων θεμάτων για την εφαρμογή των παρεμβάσεων άμεσων ενισχύσεων, σύμφωνα με τις διατάξεις του Καν.(ΕΕ)2021/2115 και το Στρατηγικό Σχέδιο της Ελλάδας για την ΚΑΠ 2023-2027» (Β' 3071).

12. Την υπ' αρ. 1313/178948/09.06.2023 υπουργική απόφαση «Εφαρμογή του καθεστώτος της Αιρεσιμότητας σε εκτέλεση του Κανονισμού (ΕΕ) 2021/2115 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και τους άλλους κανονισμούς», όπως ισχύει (Β' 3777).

13. Την υπ' αρ. οικ. 1606/09.06.2023 υπουργική απόφαση «Ασυμβατότητες μεταξύ των οικολογικών προγραμμάτων (ecoschemes) του Στρατηγικού Σχεδίου της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (ΣΣ ΚΑΠ) καθώς και ασυμβατότητες μεταξύ των οικολογικών προγραμμάτων και των δράσεων του Υπομέτρου 10.1 "Ενίσχυση για γεωργοπεριβαλλοντικές και κλιματικές υποχρεώσεις" και Μέτρου 11 "Βιολογική Γεωργία" του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης (ΠΑΑ) 2014-2022» (Β' 3778).

14. Το π.δ. 70/2023 «Διορισμός Υπουργών» (Α' 121).

Β. Τις ενωσιακές διατάξεις:

1. Τον Κανονισμό (ΕΕ) 2021/2115 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 2ας Δεκεμβρίου 2021, σχετικά με τη θέσπιση κανόνων για τη στήριξη των στρατηγικών σχεδίων που πρέπει να καταρτίζονται από τα κράτη μέλη στο πλαίσιο της κοινής γεωργικής πολιτικής (στρατηγικά σχέδια για την ΚΓΠ) και να χρηματοδοτούνται από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Εγγυήσεων

(ΕΓΤΕ) και το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) και την κατάργηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 και (ΕΕ) αριθ. 1307/20131, και ιδίως το άρθρο 31 (L 435/1).

2. Τον Κανονισμό (ΕΕ) 2021/2116 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 2ας Δεκεμβρίου 2021 σχετικά με τη χρηματοδότηση, τη διαχείριση και την παρακολούθηση της κοινής γεωργικής πολιτικής και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1306/2013 (L 435/187).

3. Τον Εκτελεστικό Κανονισμό (ΕΕ) 2022/1475 της Επιτροπής της 6ης Σεπτεμβρίου 2022, σχετικά με τον καθορισμό λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του κανονισμού (ΕΕ) 2021/2115 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όσον αφορά την αξιολόγηση των στρατηγικών σχεδίων για την ΚΓΠ και την παροχή πληροφοριών για σκοπούς παρακολούθησης και αξιολόγησης.

4. Τον κατ' Εξουσιοδότηση Κανονισμό (ΕΕ) 2022/126 της Επιτροπής της 7ης Δεκεμβρίου 2021 για τη συμπλήρωση του κανονισμού (ΕΕ) 2021/2115 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου με πρόσθετες απαιτήσεις για ορισμένους τύπους παρέμβασης που καθορίζονται από τα κράτη μέλη στα στρατηγικά τους σχέδια για την ΚΓΠ για την περίοδο 2023 έως 2027 δυνάμει του εν λόγω κανονισμού, καθώς και με κανόνες σχετικά με την αναλογία για το πρότυπο 1 της καλής γεωργικής και περιβαλλοντικής κατάστασης των εκτάσεων (ΚΓΠΚ) (L 20).

5. Τον κατ' Εξουσιοδότηση Κανονισμό (ΕΕ) 2022/127 της Επιτροπής της 7ης Δεκεμβρίου 2021 για τη συμπλήρωση του κανονισμού (ΕΕ) 2021/2116 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου με κανόνες για τους οργανισμούς πληρωμών και άλλους οργανισμούς, τη δημοσιονομική διαχείριση, την εκκαθάριση λογαριασμών, τις εγγυήσεις και τη χρήση του ευρώ (L 20/95).

6. Τον Κατ' Εξουσιοδότηση Κανονισμό (ΕΕ) 2022/1172 της Επιτροπής της 4ης Μαΐου 2022 για τη συμπλήρωση του κανονισμού (ΕΕ) 2021/2116 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όσον αφορά το ολοκληρωμένο σύστημα διαχείρισης και ελέγχου στην κοινή γεωργική πολιτική και την εφαρμογή και τον υπολογισμό των διοικητικών κυρώσεων για την αιρεσιμότητα (L 183/12).

7. Την υπό στοιχεία C(2022) 8270 final/21.11.2022 εκτελεστική απόφαση της Επιτροπής, σχετικά με την έγκριση του στρατηγικού σχεδίου της Ελλάδας για την ΚΓΠ 2023-2027 για ενωσιακή στήριξη που χρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Εγγυήσεων και το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης.

Γ. Το υπ' αρ. 1915/16.06.2023 έγγραφο της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης (Ε.Υ.Δ.) ΣΣ ΚΑΠ με το οποίο δίδεται η σύμφωνη γνώμη για την έκδοση της παρούσας.

Δ. Το υπ' αρ. 37272/16.06.2023 έγγραφο του Οργανισμού Πληρωμών και Ελέγχου Κοινοτικών Ενισχύσεων Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε.) με το οποίο δίδεται η σύμφωνη γνώμη για την έκδοση της παρούσας.

Ε. Το γεγονός ότι σύμφωνα με την υπ' αρ. 885/13.03.2023 (ΑΔΑ: 6Ρ2Ρ4653ΠΓ-Σ0Α) απόφαση του Υφυπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων Γ. Στύλιου, η Διεύθυνση Περιβάλλοντος Χωροταξίας και Κλιματικής Αλλα-

γής ορίστηκε ως Ενδιάμεσος Φορέας για την εφαρμογή των οικολογικών προγραμμάτων (eco-schemes) Π1-31.3, Π1-31.4, Π1-31.8 και Π1-31.10 του Στρατηγικού Σχεδίου (ΣΣ) Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (ΚΓΠ) της Ελλάδας 2023-2027.

ΣΤ. Το γεγονός ότι από την έκδοση της παρούσας δεν προκαλείται δαπάνη σε βάρος του κρατικού προϋπολογισμού, αποφασίζουμε:

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

Γενικές διατάξεις για όλες τις παρεμβάσεις

Άρθρο 1

Σκοπός

1. Σκοπός της παρούσας απόφασης είναι ο καθορισμός του αναγκαίου θεσμικού πλαισίου για την εφαρμογή, διαχείριση και παρακολούθηση των παρακάτω Προγραμμάτων για το κλίμα, το περιβάλλον και την καλή διαβίωση των ζώων του άρθρου 31 του Καν (ΕΕ) 2021/2115 (eco-schemes), εφεξής «οικολογικά προγράμματα»:

α) Οικολογικό πρόγραμμα Π1-31.3 «Εφαρμογή βελτιωμένων πρακτικών φυτοκάλυψης, με παράλληλη ενίσχυση της βιοποικιλότητας», που αποτελείται από τις κάτωθι δράσεις:

αα) Δράση 31.3-A «Σπορά του υπορόφου για φυτοκάλυψη (χωρίς παραγωγή) στις μόνιμες καλλιέργειες και δημιουργία ζωνών βιοποικιλότητας στα περιθώρια».

αβ) Δράση 31.3-B «Σπορά του υπορόφου για φυτοκάλυψη (χωρίς παραγωγή) στις μόνιμες καλλιέργειες και δημιουργία ζωνών βιοποικιλότητας στα περιθώρια με φυτά ξενιστές».

αγ) Δράση 31.3-Γ «Σπορά του αγροτεμαχίου στις αρόσιμες εκτάσεις για φυτοκάλυψη (χωρίς παραγωγή)».

αδ) Δράση 31.3-Δ «Σπορά του αγροτεμαχίου στις αρόσιμες εκτάσεις για φυτοκάλυψη (χωρίς παραγωγή) και με φυτά ξενιστές».

β) Οικολογικό πρόγραμμα Π1-31.4 «Εφαρμογές κυκλικής οικονομίας στη γεωργία».

γ) Οικολογικό πρόγραμμα Π1-31.8 «Διατήρηση και προστασία καλλιεργειών σε εκτάσεις με αναβαθμίδες»

δ) Οικολογικό πρόγραμμα Π1-31.10 «Προστασία τοπίων και γεωργικών συστημάτων υψηλής περιβαλλοντικής σημασίας», που αποτελείται από τη δράση:

αα) Δράση 31.10 «Προστασία μνημειακών ελαιώνων».

2. Οι παρεμβάσεις της παρ. 1 περιλαμβάνονται στο Στρατηγικό Σχέδιο της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (ΣΣ ΚΑΠ) της Ελλάδας που ισχύει για την περίοδο από την 1η Ιανουαρίου 2023 έως την 31η Δεκεμβρίου 2027 («περίοδος του στρατηγικού σχεδίου για την ΚΓΠ») και παρέχεται ενωσιακή στήριξη που χρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Εγγυήσεων (ΕΓΤΕ).

Άρθρο 2

Αντικείμενο και πεδίο εφαρμογής

1. Τα οικολογικά προγράμματα εφαρμόζονται σύμφωνα με το άρθρο 31 του Καν.(ΕΕ) 2021/2115 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, ως αποσυνδεδεμένες άμεσες ενισχύσεις.

2. Οι παραπάνω παρεμβάσεις των οικολογικών προγραμμάτων συμβάλλουν σε δύο τουλάχιστον από τους

ειδικούς στόχους της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (ΚΑΠ) για το κλίμα, το περιβάλλον και την καλή διαβίωση των ζώων και ειδικότερα:

α. Στον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής και στην προσαρμογή σε αυτήν, μεταξύ άλλων μέσω της μείωσης των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου και της ενίσχυσης της δέσμευσης του διοξειδίου του άνθρακα, καθώς και προώθηση της βιώσιμης ενέργειας [άρθρο 6 παρ. δ) Καν.(ΕΕ) 2021/2115, ειδικός στόχος ΕΣ4 του ΣΣ ΚΑΠ].

β. Στην προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης και στην αποτελεσματική διαχείριση των φυσικών πόρων, όπως το νερό, το έδαφος και ο αέρας, συμπεριλαμβανομένης της μείωσης της εξάρτησης από χημικές ουσίες [άρθρο 6 παρ. ε) Καν.(ΕΕ) 2021/2115, ειδικός στόχος ΕΣ5 του ΣΣ ΚΑΠ].

γ) Στην ανάσχεση και αντιστροφή της απώλειας βιοποικιλότητας, ενίσχυση των οικοσυστημικών υπηρεσιών και διατήρηση των οικοτόπων και των τοπίων [άρθρο 6 παρ. στ) Καν.(ΕΕ) 2021/2115, ειδικός στόχος ΕΣ6 του ΣΣ ΚΑΠ].

3. Η παρακολούθηση και αξιολόγηση των επιδόσεων των οικολογικών προγραμμάτων πραγματοποιείται με βάση δύο (2) είδη δεικτών/δεδομένων:

α) Τους κοινούς, για όλα τα κράτη μέλη, δείκτες Πλαισίου Παρακολούθησης και Αξιολόγησης, εκρών και αποτελεσμάτων, οι οποίοι περιγράφονται στο Παράρτημα Ι του Καν.(ΕΕ) 2115/2021, συλλέγονται από τις αιτήσεις πληρωμών, αποστέλλονται από τον Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε. στην Επιτροπή κάθε χρόνο έως τις 15 Φεβρουαρίου του έτους Ν, αποτυπώνονται στους πίνακες της ετήσιας έκθεσης επιδόσεων και αφορούν πληρωμές κατά το γεωργικό οικονομικό έτος Ν-1 καθώς και:

β) Τα επιπλέον δεδομένα, τα οποία περιγράφονται στο Παράρτημα ΙV του εφαρμοστικού Κανονισμού 1475/2022, συλλέγονται από την Ενιαία Αίτηση Ενίσχυσης (ΕΑΕ), αποστέλλονται από τον Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε. στην Επιτροπή κάθε χρόνο έως τις 30 Απριλίου του έτους Ν, με τη μορφή πινάκων και αφορούν παρεμβάσεις για τις οποίες έχουν πραγματοποιηθεί πληρωμές κατά το γεωργικό οικονομικό έτος Ν-1.

4. Οι δείκτες εκρών και αποτελεσμάτων και τα επιπλέον δεδομένα των οικολογικών προγραμμάτων του ΣΣ ΚΑΠ 2023-2027 περιγράφονται αναλυτικά στο Παράρτημα Ι της παρούσας.

5. Οι διαδικασίες για την ετήσια παρακολούθηση της επίτευξης των επιδόσεων, των τιμών δεικτών εκρών και αποτελεσμάτων καθώς και η αιτιολόγηση τυχόν υπερβάσεων ή αποκλίσεων από τις αντίστοιχες προγραμματισμένες τιμές που έχουν καθοριστεί στο ΣΣ ΚΑΠ 2023-2027, περιγράφονται αναλυτικά στη Διαδικασία 3.2 του Παραρτήματος Ι, του Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου (ΣΔΕ).

Άρθρο 3

Αρμόδιοι Φορείς

1. Καθήκοντα Διαχειριστικής Αρχής ασκεί η Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Στρατηγικού Σχεδίου ΚΑΠ (ΕΥΔ ΣΣ ΚΑΠ).

2. Ενδιάμεσος Φορέας (ΕΦ) για την εφαρμογή των οικολογικών προγραμμάτων του άρθρου 1 έχει οριστεί η

Διεύθυνση Περιβάλλοντος Χωροταξίας και Κλιματικής Αλλαγής του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (ΥΠΑΑΤ), κατόπιν εκχώρησης από την ΕΥΔ ΣΣ ΚΑΠ με την υπ' αρ. 885/13.03.2023 (ΑΔΑ: 6Ρ2Ρ4653ΠΓ-Σ0Α) υπουργική απόφαση.

3. Οργανισμός πληρωμής είναι ο Οργανισμός Πληρωμών και Ελέγχου Κοινοτικών Ενισχύσεων Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε.).

Άρθρο 4

Εννοιολογικοί προσδιορισμοί

1. Για την εφαρμογή της παρούσας ισχύουν οι ορισμοί του άρθρου 3 της υπ' αρ. 519/135068/05.05.2023 υπουργικής απόφασης «Καθορισμός οριζόντιων θεμάτων για την εφαρμογή των παρεμβάσεων άμεσων ενισχύσεων, σύμφωνα με τις διατάξεις του Καν.(ΕΕ)2021/2115 και το Στρατηγικό Σχέδιο της Ελλάδας για την ΚΑΠ 2023-2027» (Β' 3071).

2. Επιπλέον του άρθρου 3 της παραπάνω αναφερόμενης υπουργικής απόφασης ισχύουν οι ακόλουθοι ορισμοί:

2.1. Ολοκληρωμένο Σύστημα (ΟΣ)

Το ολοκληρωμένο σύστημα (ΟΣ), σύμφωνα με το άρθρο 66 του Καν. (ΕΕ) 2116/2021 περιλαμβάνει τα ακόλουθα στοιχεία:

α) σύστημα αναγνώρισης αγροτεμαχίων·

β) σύστημα υποβολής αιτήσεων με βάση γεωχωρικά στοιχεία και, κατά περίπτωση, σύστημα υποβολής αιτήσεων με βάση τα ζώα·

γ) σύστημα παρακολούθησης εκτάσεων·

δ) σύστημα για την ταυτοποίηση των δικαιούχων των παρεμβάσεων και των μέτρων που αναφέρονται στο άρθρο 65 παρ. 2·

ε) σύστημα ελέγχου και επιβολής κυρώσεων·

στ) κατά περίπτωση, σύστημα προσδιορισμού και καταγραφής των δικαιωμάτων ενίσχυσης·

ζ) κατά περίπτωση, σύστημα αναγνώρισης και καταγραφής των ζώων.

2.2. Ενιαία Αίτηση Ενίσχυσης (ΕΑΕ): Η αίτηση ενίσχυσης που υποβάλλει ο γεωργός στο πλαίσιο του Καν.(ΕΕ) αριθ. 2115/2021, όπως περιγράφεται στο άρθρο 14 της υπ' αρ. 519/135068/2023 υπουργικής απόφασης «Καθορισμός οριζόντιων θεμάτων για την εφαρμογή των παρεμβάσεων άμεσων ενισχύσεων, σύμφωνα με τις διατάξεις του Καν. (ΕΕ) 2021/2115 και το Στρατηγικό Σχέδιο της Ελλάδας για την ΚΑΠ 2023-2027» (Β' 3071).

2.3. Στήριξη/ενίσχυση: οικονομικές ετήσιες ενισχύσεις για όλα τα επιλέξιμα εκτάρια που καλύπτονται από δεσμεύσεις των γεωργών στο πλαίσιο των οικολογικών προγραμμάτων. Οι ενισχύσεις αυτές χορηγούνται είτε ως ενισχύσεις πρόσθετες της βασικής ενίσχυσης είτε ως ενισχύσεις που λειτουργούν ως αποζημιώσεις έναντι του συνόλου ή μέρους των πρόσθετων δαπανών που πραγματοποιήθηκαν και του διαφυγόντος εισοδήματος ως αποτέλεσμα αυτών των δεσμεύσεων.

2.4. Υποχρεωτικές απαιτήσεις: είναι οι βασικές υποχρεώσεις των γεωργών για την εφαρμογή των οικολογικών προγραμμάτων, που αποτελούν τη βάση υπολογισμού έναντι της οποίας οι γεωργοί αναλαμβάνουν δεσμεύσεις. Οι δεσμεύσεις των οικολογικών προγραμμάτων υπερβαίνουν τις υποχρεωτικές απαιτήσεις.

Άρθρο 5

Δικαιούχοι - Όροι στήριξης

1. Δικαιούχοι των οικολογικών προγραμμάτων είναι φυσικά ή νομικά πρόσωπα, για τους οποίους συντρέχουν οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

α) Έχουν την ιδιότητα του ενεργού γεωργού, όπως αυτή ορίζεται στην παρ. 4 του άρθρου 3 της υπ' αρ. 519/135068/2023 υπουργικής απόφασης (Β' 3071),

β) υποβάλλουν Ενιαία Αίτηση Ενίσχυσης (ΕΑΕ) στην οποία δηλώνονται εκτάσεις αρόσιμες ή/και με μόνιμες καλλιέργειες, με τους όρους και περιορισμούς που τίθενται στα επιμέρους άρθρα, συμπεριλαμβανομένων των επιλέξιμων καλλιεργειών/ομάδων ανά οικολογικό πρόγραμμα - παρέμβαση.

γ) στην περίπτωση που οι ενισχύσεις λαμβάνονται ως πρόσθετες της βασικής εισοδηματικής στήριξης, ο δικαιούχος ενεργός γεωργός θα πρέπει να λαμβάνει βασική εισοδηματική στήριξη για τη βιωσιμότητα για το σύνολο ή μέρος των επιλέξιμων εκταρίων του για το σχετικό οικολογικό πρόγραμμα.

2. Οι ενισχύσεις παρέχονται σε επιλέξιμα εκτάρια, όπως αυτά ορίζονται στην παρ. 17 του άρθρου 3 της υπ' αρ. 519/135068/2023 (Β' 3071) υπουργικής απόφασης και καλύπτουν δεσμεύσεις που είναι διαφορετικές από τις δεσμεύσεις για τις οποίες χορηγούνται ενισχύσεις δύναμει των παρεμβάσεων του άρθρου 70 «Περιβαλλοντικές, κλιματικές και άλλες δεσμεύσεις διαχείρισης» του Στρατηγικού Σχεδίου της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (ΣΣ ΚΑΠ), και οι οποίες:

α) υπερβαίνουν τις σχετικές Κανονιστικές Απαιτήσεις Διαχείρισης (ΚΑΔ) και τα πρότυπα για την Καλή Γεωργική και Περιβαλλοντική Κατάσταση (ΚΓΠΚ) που ισχύουν στο πλαίσιο της Αιρεσιμότητας, σύμφωνα με το άρθρο 8 της υπ' αρ. 519/135068/05.05.2023 (Β' 3071) υπουργικής απόφασης και την υπ' αρ. 1313/178948/09.06.2023 (Β' 3777) υπουργική απόφαση για την εφαρμογή της Αιρεσιμότητας, σε εκτέλεση του Καν.(ΕΕ) 2021/2115

β) υπερβαίνουν τις σχετικές ελάχιστες απαιτήσεις για τη χρήση λιπασμάτων και φυτοπροστατευτικών προϊόντων, την καλή διαβίωση των ζώων καθώς και άλλες σχετικές υποχρεωτικές απαιτήσεις που θεσπίζονται από το εθνικό και ενωσιακό δίκαιο,

γ) πληρούν τις προϋποθέσεις που καθορίζονται για τη διατήρηση της γεωργικής έκτασης σε κατάσταση η οποία την καθιστά κατάλληλη για βοσκή ή καλλιέργεια χωρίς προπαρασκευαστικές ενέργειες πέραν της χρήσης των συνήθων γεωργικών πρακτικών, σύμφωνα με το άρθρο 3 παρ. 3 στοιχείο β) της υπ' αρ. 519/135068/05.05.2023 (Β' 3071) υπουργικής απόφασης.

3. Δεν χορηγούνται άμεσες ενισχύσεις σε γεωργούς, όταν το συνολικό ποσό προς καταβολή των άμεσων ενισχύσεων πριν την ανάκτηση αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών και την εφαρμογή διοικητικών κυρώσεων για δεδομένο ημερολογιακό έτος, δεν υπερβαίνει τα 150 ευρώ. Η πρόβλεψη αυτή δεν εφαρμόζεται για τους γεωργούς των οποίων η έδρα της εκμετάλλευσης βρίσκεται στα νησιά του Αιγαίου Πελάγους με εξαίρεση την Εύβοια και την Κρήτη.

4. Για τις ανάγκες του κριτηρίου αποφυγής διπλής χρηματοδότησης με άλλα καθεστώτα του ΣΣ ΚΑΠ, διενερ-

γούνται οι απαιτούμενοι έλεγχοι, πριν την καταβολή της ενίσχυσης. Έλεγχοι, μεταξύ άλλων, διενεργούνται με τα εγκεκριμένα Επιχειρησιακά Προγράμματα των αναγνωρισμένων Οργανώσεων Παραγωγών της Κοινής Οργάνωσης των Αγορών γεωργικών προϊόντων (ΚΟΑ) για τις περιβαλλοντικές τους δράσεις.

5. Σε περίπτωση υπερβάλλουσας ζήτησης, το ύψος ενίσχυσης, ανά εκτάριο και έτος, δύναται να μειωθεί, έτσι ώστε να αποφευχθεί η υπέρβαση των ετήσιων χρηματοδοτικών κονδυλίων των ειδών παρέμβασης υπό μορφή άμεσων ενισχύσεων, βάσει του άρθρου 102 του Κανονισμού (ΕΕ) 2021/2115.

Άρθρο 6

Ασυμβατότητα

1. Για την αποφυγή διπλής χρηματοδότησης και μη συμβατών γεωργικών πρακτικών, δύναται να υφίσταται ασυμβατότητα σε επίπεδο αγροτεμαχίου μεταξύ:

α) των δράσεων των οικολογικών προγραμμάτων,

β) των δράσεων των οικολογικών προγραμμάτων και των παρεμβάσεων του άρθρου 70 «Περιβαλλοντικές, κλιματικές και άλλες δεσμεύσεις διαχείρισης» του Κανονισμού (ΕΕ) 2021/2115,

γ) των δράσεων των οικολογικών προγραμμάτων και των γεωργοπεριβαλλοντικών δράσεων των Μέτρων 10 «Ενίσχυση για γεωργοπεριβαλλοντικές και κλιματικές υποχρεώσεις» και 11 «Βιολογική Γεωργία» του ΠΑΑ 2014-2022, εφόσον τα αγροτεμάχια αυτά περιλαμβάνονται σε ενεργά Τεχνικά Δελτία των παραπάνω Μέτρων κατά το έτος της αίτησης.

2. Για τον καθορισμό των μη επιτρεπόμενων συνδυασμών μεταξύ των παραπάνω παρεμβάσεων, ισχύει η υπ' αρ. 1606/09.06.2023 απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (Β' 3778), όπως αυτή ισχύει.

Άρθρο 7

Γενικές δεσμεύσεις

1. Οι γεωργοί πέραν των δεσμεύσεων που περιγράφονται στα αντίστοιχα άρθρα της παρούσας για κάθε επί μέρους οικολογικό πρόγραμμα/παρέμβαση και δράση, υποχρεούνται:

α) Να δηλώνουν τη συμμετοχή τους στο οικολογικό πρόγραμμα στο πλαίσιο της υποβολής της Ενιαίας Αίτησης Ενίσχυσης (ΕΑΕ). Η εν λόγω δήλωση συμμετοχής εφεξής θα αναφέρεται ως «Αίτηση».

β) Να τηρούν περιβαλλοντικό φάκελο/αρχείο σε έντυπη ή ψηφιακή μορφή, καθ' όλη τη διάρκεια του έτους. Στον φάκελο/αρχείο θα περιλαμβάνονται και λοιπά τυχόν απαιτούμενα δικαιολογητικά που αφορούν προμήθεια προϊόντος ή παροχή υπηρεσιών (προμήθεια κομπόστ, χρήση εξοπλισμού, εργαστηριακές αναλύσεις, κ.ά.) για την επαλήθευση της τήρησης των δεσμεύσεων σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στα αντίστοιχα άρθρα των επιμέρους οικολογικών προγραμμάτων/παρεμβάσεων και δράσεων. Ο φάκελος πρέπει να είναι διαθέσιμος στις ελεγκτικές αρχές σε κάθε σχετικό αίτημα.

Τα δικαιολογητικά/φορολογικά παραστατικά γίνονται αποδεκτά εφόσον έχουν εκδοθεί εντός του έτους της αίτησης, εκτός αν προβλέπεται διαφορετικά στα επιμέρους οικολογικά προγράμματα/παρεμβάσεις.

γ) Να δέχονται και να διευκολύνουν όλους τους προβλεπόμενους ελέγχους από τα αρμόδια εθνικά και ενωσιακά ελεγκτικά όργανα.

δ) Να αποδέχονται τη δημοσιοποίηση και την περαιτέρω επεξεργασία των προσωπικών δεδομένων από τις αρμόδιες υπηρεσίες, των ευαίσθητων προσωπικών τους δεδομένων συμπεριλαμβανομένων. Για τα στοιχεία των γεωργών που δημοσιοποιούνται, εφαρμόζονται τα άρθρα 98, 99 και 101 του Καν. (ΕΕ) 2021/2116 και παρέχεται ενημέρωση ότι αυτά ενδέχεται να αποτελέσουν αντικείμενο επεξεργασίας από τις αρχές ελέγχου και έρευνας της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της χώρας. Σε κάθε περίπτωση τηρούνται οι διατάξεις του Καν. (ΕΕ) 2018/1725 περί προστασίας των δεδομένων και του Καν. (ΕΕ) 679/2016 σχετικά με τα δικαιώματά τους και για τις προβλεπόμενες διαδικασίες για την άσκησή τους.

2. Ο Ενδιάμεσος Φορέας δύναται να εκδίδει εγκυκλίους για τον καθορισμό διευκρινίσεων που αφορούν την εφαρμογή των δεσμεύσεων των γεωργών, τόσο του παρόντος άρθρου όσο και αυτών που περιγράφονται στα αντίστοιχα άρθρα της παρούσας, για κάθε επιμέρους δράση των οικολογικών προγραμμάτων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

Οικολογικό πρόγραμμα/Παρέμβαση: Π1-31.3 «Εφαρμογή βελτιωμένων πρακτικών φυτοκάλυψης, με παράλληλη ενίσχυση της βιοποικιλότητας»

Τμήμα 1

Δράση 31.3-A «Σπορά του υπορόφου στις μόνιμες καλλιέργειες για φυτοκάλυψη (χωρίς παραγωγή) και δημιουργία ζωνών βιοποικιλότητας στα περιθώρια»

Άρθρο 8

Περιγραφή της δράσης 31.3-A

Μέσω της δράσης οι γεωργοί ενισχύονται για τη βελτίωση της διαχείρισης του εδάφους και τη συμβολή στην αύξηση της βιοποικιλότητας εντός των εκτάσεων με μόνιμες καλλιέργειες. Αυτό επιτυγχάνεται με τη σπορά του υπορόφου με καλλιέργειες εδαφοκάλυψης και τη δημιουργία περιφερειακών ζωνών για την άγρια ζωή.

Άρθρο 9

Υποχρεωτικές απαιτήσεις της δράσης 31.3-A

1. Στα αγροτεμάχια που γειτνιάζουν με υδάτινους όγκους, οι γεωργοί υποχρεούνται στην τήρηση του προτύπου ΚΓΠΚ 4 «Δημιουργία ζωνών ανάσχεσης κατά μήκος υδατορεμάτων», όπως αυτό εξειδικεύεται στην παρ. 1 του άρθρου 4 της υπ' αρ. 1313/178948/09.06.2023 (Β' 3777) υπουργικής απόφασης για την εφαρμογή της Αιρεσιμότητας.

2. Στα αγροτεμάχια μονίμων καλλιεργειών με κλίση μεγαλύτερη του 10%, οι γεωργοί υποχρεούνται στην τήρηση του προτύπου ΚΓΠΚ 6 «Ελάχιστη κάλυψη του εδάφους για την αποφυγή ακάλυπτων εδαφών σε περιόδους που είναι ιδιαίτερα ευαίσθητες», όπως αυτό εξειδικεύεται στην παρ. 3 στοιχείο β του άρθρου 5 της υπ' αρ. 1313/178948/09.06.2023 υπουργικής απόφασης (Β' 3777) για την εφαρμογή της Αιρεσιμότητας.

Άρθρο 10

Δεσμεύσεις γεωργών για τη δράση 31.3-A

Στο πλαίσιο της δράσης, οι γεωργοί δεσμεύονται στα αγροτεμάχια με τις επιλέξιμες μόνιμες καλλιέργειες και στην επιφάνεια ενδιαμέσως των δένδρων ή πρέμνων (αμπελιών) ή, για γραμμικές καλλιέργειες, κατά μήκος διαδοχικών γραμμών παράλληλων με τις γραμμές φύτευσης των δέντρων:

α) να σπείρουν με την έναρξη των καλλιεργητικών εργασιών κατά τη χειμερινή περίοδο φυτά εδαφοκάλυψης, με στόχο την προστασία από τη διάβρωση, τη διατήρηση/αύξηση της οργανικής ουσίας και τη μερική κάλυψη των αναγκών σε θρεπτικά στοιχεία διά της χλωράς λίπανσης.

Επιλέξιμα είδη ως φυτά εδαφοκάλυψης είναι αυτούσια ή μίγματα από τα ψυχανθή, αγρωστώδη, σταυρανθή και άλλα είδη που περιλαμβάνονται στον Πίνακα 1 του Παραρτήματος II της παρούσας.

Η πυκνότητα σποράς είναι 5-10 κιλά/στρέμμα ανάλογα με το είδος. Τα φυτά αυτά πρέπει να σπέρνονται πριν την 15/11 κάθε έτος και να συντηρούνται με ευθύνη του γεωργού στο αγροτεμάχιο τουλάχιστον δύο εβδομάδες επιπλέον από το διάστημα που προβλέπεται στο ΚΓΠΚ 6 (δηλαδή από 15/11 έως 20/3).

Τα φυτά εδαφοκάλυψης δεν συγκομίζονται και δεν βόσκονται αλλά κόβονται κατά την περίοδο της άνθισης και οπωσδήποτε πριν τη σποροποίηση τους. Μετά το πέρας αυτής της περιόδου, τα φυτά μπορούν να παραμείνουν επί του εδάφους ή να ενσωματωθούν σε αυτό. Σε κάθε περίπτωση απαγορεύεται η καύση τους.

Στις περιπτώσεις αγροτεμάχιων μονίμων καλλιεργειών με κλίση μεγαλύτερη του 10%, με την εδαφοκάλυψη που γίνεται σύμφωνα με την ανωτέρω διαδικασία, τηρείται η υποχρέωση του ΚΓΠΚ 6, χωρίς άλλες ενέργειες, και:

β) Να δημιουργήσουν ζώνες υποστήριξης της άγριας ζωής με τη μορφή λωρίδων στα περιθώρια των αγροτεμαχίων, εμπλουτισμένες με τη φύτευση ετήσιων ποσών αλλά και πολυετών ειδών πώδους ή θαμνώδους μορφής, που δεν προορίζονται για παραγωγή, πλάτους τουλάχιστον 1,5 μέτρου. Οι λωρίδες πρέπει να καταλαμβάνουν το 40% της περιμέτρου του αγροτεμαχίου. Τα επιλέξιμα είδη περιλαμβάνονται στην κατηγορία των ψυχανθών και αγρωστωδών του Πίνακα 1 του Παραρτήματος II, καθώς και στον Πίνακα 3. Στις ζώνες αυτές δεν επιτρέπεται η χρήση λιπασμάτων και φυτοπροστατευτικών προϊόντων ούτε η βόσκηση. Δεν πρέπει να απομακρύνεται η ήδη υπάρχουσα αυτοφυής βλάστηση.

Άρθρο 11

Ύψος ενίσχυσης στη δράση 31.3-A

1. Στους γεωργούς που εφαρμόζουν τη δράση αυτή χορηγείται ενίσχυση 100 €/Ha (1 Ha=10 στρέμματα), (Κωδικός προβλεπόμενου μοναδιαίου ποσού 31.3-1).

2. Η πληρωμή θεωρείται ως ενίσχυση πρόσθετη της βασικής ενίσχυσης, λόγω των σημαντικών οικοσυστημικών υπηρεσιών που παρέχονται. Σε κάθε περίπτωση εκτός των λοιπών όρων στήριξης για την καταβολή της ενίσχυσης πρέπει να πληρούνται οι προϋποθέσεις χορή-

γησης. Ειδικά για τη δράση αυτή, επειδή οι ενισχύσεις λαμβάνονται ως πρόσθετες της βασικής εισοδηματικής στήριξης, ο δικαιούχος ενεργός γεωργός θα πρέπει να λαμβάνει βασική εισοδηματική στήριξη για τη βιωσιμότητα της παρέμβασης Π1-21, για το σύνολο ή μέρος των επιλέξιμων εκταρίων του για το σχετικό οικολογικό σχήμα, σύμφωνα με την παρ. 1γ του άρθρου 5 της παρούσας.

Τμήμα 2

Δράση 31.3-B «Σπορά του υπορόφου στις μόνιμες καλλιέργειες για φυτοκάλυψη (χωρίς παραγωγή) και δημιουργία ζωνών βιοποικιλότητας στα περιθώρια με τη χρήση ζενιστών»

Άρθρο 12

Περιγραφή της δράσης 31.3-B

Μέσω της δράσης οι γεωργοί ενισχύονται για τη βελτίωση της διαχείρισης του εδάφους και τη συμβολή στην αύξηση της βιοποικιλότητας εντός των εκτάσεων με μόνιμες καλλιέργειες. Αυτό επιτυγχάνεται με τη σπορά του υπορόφου με καλλιέργειες εδαφοκάλυψης και τη δημιουργία περιφερειακών ζωνών που θα προσελκύσουν ωφέλιμα έντομα και επικονιαστές.

Άρθρο 13

Υποχρεωτικές απαιτήσεις της δράσης 31.3-B

1. Στα αγροτεμάχια που γειτνιάζουν με υδάτινους όγκους, οι γεωργοί υποχρεούνται στην τήρηση του προτύπου ΚΓΠΚ 4 «Δημιουργία ζωνών ανάσχεσης κατά μήκος υδατορεμάτων», όπως αυτό εξειδικεύεται στην παρ. 1 του άρθρου 4 της υπ' αρ. 1313/178948/09.06.2023 (Β' 3777) υπουργικής απόφασης για την εφαρμογή της Αιρεσιμότητας.

2. Στα αγροτεμάχια μόνιμων καλλιεργειών με κλίση μεγαλύτερη του 10%, οι γεωργοί υποχρεούνται στην τήρηση του προτύπου ΚΓΠΚ 6 «Ελάχιστη κάλυψη του εδάφους για την αποφυγή ακάλυπτων εδαφών σε περιόδους που είναι ιδιαίτερα ευαίσθητες», όπως αυτό εξειδικεύεται στην παρ. 3 στοιχείο β του άρθρου 5 της υπ' αρ. 1313/178948/09.06.2023 (Β' 3777) υπουργικής απόφασης για την εφαρμογή της Αιρεσιμότητας.

Άρθρο 14

Δεσμεύσεις γεωργών για τη δράση 31.3-B

Στο πλαίσιο της δράσης, οι γεωργοί δεσμεύονται στα αγροτεμάχια με τις επιλέξιμες μόνιμες καλλιέργειες και στην επιφάνεια ενδιαμέσως των δένδρων ή πρέμνων(αμπελιών) ή, για γραμμικές καλλιέργειες, κατά μήκος διαδοχικών γραμμών παράλληλων με τις γραμμές φύτευσης των δέντρων:

α) να σπείρουν με την έναρξη των καλλιεργητικών εργασιών κατά τη χειμερινή περίοδο φυτά εδαφοκάλυψης, με στόχο την προστασία από τη διάβρωση, τη διατήρηση/αύξηση της οργανικής ουσίας και τη μερική κάλυψη των αναγκών σε θρεπτικά στοιχεία διά της χλωράς λίπανσης.

Επιλέξιμα είδη ως φυτά εδαφοκάλυψης είναι αυτούσια ή μίγματα από τα ψυχανθή, αγρωστώδη, σταυρανθή και άλλα είδη που περιλαμβάνονται στον Πίνακα 1 του Παραρτήματος ΙΙ της παρούσας.

Η πυκνότητα σποράς είναι 5-10 κιλά/στρέμμα ανάλογα με το είδος. Τα φυτά αυτά πρέπει να σπέρνονται πριν την 15/11 κάθε έτος και να συντηρούνται με ευθύνη του γεωργού στο αγροτεμάχιο τουλάχιστον δύο εβδομάδες επιπλέον από το διάστημα που προβλέπεται στο ΚΓΠΚ 6 (δηλαδή από 15/11 έως 20/3).

Τα φυτά εδαφοκάλυψης δεν συγκομίζονται και δεν βόσκονται αλλά κόβονται κατά την περίοδο της άνθισης και οπωσδήποτε πριν τη σποροποίηση τους. Μετά το πέρας αυτής της περιόδου, τα φυτά μπορούν να παραμείνουν ή να ενσωματωθούν στο έδαφος. Σε κάθε περίπτωση απαγορεύεται η καύση τους.

Στις περιπτώσεις αγροτεμάχιων μόνιμων καλλιεργειών με κλίση μεγαλύτερη του 10%, με την εδαφοκάλυψη που γίνεται σύμφωνα με την ανωτέρω διαδικασία, τηρείται η υποχρέωση του ΚΓΠΚ 6, χωρίς άλλες ενέργειες, και:

β) Να δημιουργήσουν ζώνες με φυτικά είδη που αποτελούν ξενιστές ωφελίμων εντόμων ή και επικονιαστών με τη μορφή λωρίδων στα περιθώρια των αγροτεμαχίων πλάτους τουλάχιστον 1,5 μέτρου.

Τα είδη σποράς συνιστούν μίγμα αποτελούμενο από τουλάχιστον τρία εξ' αυτών που βρίσκονται στους Πίνακες 2Α και 2Β του Παραρτήματος ΙΙ της παρούσας και συγκεκριμένα τουλάχιστον δύο από τον Πίνακα 2Α, που αποτελούν το 90% του μίγματος και τουλάχιστον ένα από τον Πίνακα 2Β, που αποτελούν το υπόλοιπο 10% του μίγματος. Τα φυτά σπείρονται στο 40% της περιμέτρου του αγροτεμαχίου. Η πυκνότητα σποράς είναι 4 κιλά/στρέμμα.

Η εποχή σποράς μπορεί να ποικίλλει ανάλογα με τις ανάγκες επικονίασης της κύριας καλλιέργειας. Τα φυτά αυτά συντηρούνται με ευθύνη του γεωργού στο αγροτεμάχιο τουλάχιστον ένα μήνα μετά το τέλος της ανθοφορίας τους ή όσο το δυνατόν μεγαλύτερο χρονικό διάστημα, καθώς συνεχίζουν να λειτουργούν ως ξενιστές ωφελίμων εντόμων. Στις ζώνες αυτές δεν επιτρέπεται η χρήση λιπασμάτων, ζιζανιοκτόνων και φυτοπροστατευτικών προϊόντων ούτε η βόσκηση.

Ειδικά στις περιπτώσεις γειτνίασης με υδάτινα σώματα, όπου εφαρμόζεται υποχρεωτικά το πρότυπο ΚΓΠΚ 4, η δημιουργία ζωνών άγριας ζωής γίνεται σε όλο το πλάτος των 3 μέτρων, στα οποία απαγορεύεται η χρήση λιπασμάτων και φυτοπροστατευτικών προϊόντων, εφόσον δεν υφίσταται καλλιέργεια. Αν στην εν λόγω ζώνη έχει ήδη αναπτυχθεί επαρκής αυτοφυής παρυδάτια βλάστηση, όπως καλαμιές, κ.ά., το ελάχιστο πλάτος σποράς περιορίζεται στο 1,5 μέτρο. Το μήκος των ζωνών αυτών λαμβάνεται υπόψη για την κάλυψη του ελάχιστου απαιτούμενου ποσοστού που αναφέρεται παραπάνω (40% της περιμέτρου του αγροτεμαχίου). Στην περίπτωση που η εγκατάσταση της ζώνης με φυτά-ξενιστές είναι απαγορευτική στη ζώνη ανάσχεσης των τριών μέτρων από τον υδάτινο όγκο, τότε τα φυτά-ξενιστές εγκαθίστανται σε ζώνη πλάτους 1,5 μέτρου στο περιθώριο άλλου τμήματος του αγροτεμαχίου, ώστε να καλύπτεται η απαίτηση για το 40% της περιμέτρου.

Στις ζώνες αυτές δεν επιτρέπεται η χρήση λιπασμάτων, ζιζανιοκτόνων και φυτοπροστατευτικών προϊόντων καθώς και η βόσκηση.

Άρθρο 15**Ύψος ενίσχυσης στη δράση 31.3-Β**

1. Στους γεωργούς που εφαρμόζουν τη δράση αυτή χορηγείται ενίσχυση 150 €/Ha (1 Ha=10 στρέμματα) (Κωδικός προβλεπόμενου μοναδιαίου ποσού 31.3-2).

2. Η πληρωμή θεωρείται ως ενίσχυση πρόσθετη της βασικής ενίσχυσης, λόγω των σημαντικών οικοσυστημικών υπηρεσιών που παρέχονται. Σε κάθε περίπτωση εκτός των λοιπών όρων στήριξης για την καταβολή της ενίσχυσης πρέπει να πληρούνται οι προϋποθέσεις χορήγησης. Ειδικά για τη δράση αυτή, επειδή οι ενισχύσεις λαμβάνονται ως πρόσθετες της βασικής εισοδηματικής στήριξης, ο δικαιούχος ενεργός γεωργός θα πρέπει να λαμβάνει βασική εισοδηματική στήριξη για τη βιωσιμότητα της παρέμβασης Π1-21, για το σύνολο ή μέρος των επιλέξιμων εκταρίων του για το σχετικό οικολογικό σχήμα, σύμφωνα με την παρ. 1γ του άρθρου 5 της παρούσας.

Τμήμα 3

Δράση 31.3-Γ «Σπορά του αγροτεμαχίου στις αρόσιμες εκτάσεις για φυτοκάλυψη (χωρίς παραγωγή)»

Άρθρο 16**Περιγραφή της δράσης 31.3-Γ**

Μέσω της δράσης οι γεωργοί ενισχύονται για τη βελτίωση της διαχείρισης του εδάφους και τη συμβολή στην αύξηση της βιοποικιλότητας εντός των εκτάσεων που χρησιμοποιούνται για αροτραίες καλλιέργειες. Αυτό επιτυγχάνεται με τη σπορά του αγροτεμαχίου με καλλιέργειες εδαφοκάλυψης μετά τη συγκομιδή της εαρινής καλλιέργειας κατά τη διάρκεια της χειμερινής περιόδου.

Άρθρο 17**Υποχρεωτικές απαιτήσεις της δράσης 31.3-Γ**

1. Στα αγροτεμάχια που γειτνιάζουν με υδάτινους όγκους, οι γεωργοί υποχρεούνται στην τήρηση του προτύπου ΚΓΠΚ 4 «Δημιουργία ζωνών ανάσχεσης κατά μήκος υδατορευμάτων», όπως αυτό εξειδικεύεται στην παρ. 1 του άρθρου 4 της υπ' αρ. 1313/178948/09.06.2023 (Β' 3777) υπουργικής απόφασης για την εφαρμογή της Αιρεσιμότητας.

2. Για όλα τα αγροτεμάχια με αρόσιμες καλλιέργειες, οι γεωργοί υποχρεούνται στην τήρηση του προτύπου ΚΓΠΚ 6 «Ελάχιστη κάλυψη του εδάφους για την αποφυγή ακάλυπτων εδαφών σε περιόδους που είναι ιδιαίτερα ευαίσθητες», όπως αυτό εξειδικεύεται στην παρ. 3 στοιχείο α του άρθρου 5 της υπ' αρ. 1313/178948/09.06.2023 (Β' 3777) υπουργικής απόφασης για την εφαρμογή της Αιρεσιμότητας.

Άρθρο 18**Δεσμεύσεις γεωργών για τη δράση 31.3-Γ**

Στο πλαίσιο της δράσης, οι γεωργοί δεσμεύονται μετά τη συγκομιδή της εαρινής καλλιέργειας, να σπείρουν κατά τη χειμερινή περίοδο φυτά εδαφοκάλυψης, με στόχο την προστασία από τη διάβρωση, τη διατήρηση ή και αύξηση της οργανικής ουσίας και τη μερική κάλυψη των αναγκών σε θρεπτικά στοιχεία διά της χλωράς λίπανσης.

Τα επιλέξιμα είδη είναι αυτούσια ή μίγματα από τα ψυχανθή, αγρωστώδη, σταυρανθή και άλλα είδη που περιλαμβάνονται στον Πίνακα 1 του Παραρτήματος II της παρούσας.

Η σπορά γίνεται στο 100% της έκτασης του αγροτεμαχίου, με πυκνότητα 5-10 κιλά/στρέμμα ανάλογα με το είδος. Τα φυτά πρέπει να σπέρνονται πριν την 15/11 και να συντηρούνται με ευθύνη του γεωργού στο αγροτεμάχιο τουλάχιστον κατά το διάστημα που προβλέπεται στο ΚΓΠΚ 6 (από 15/11 έως 5/3) και πάντως όχι νωρίτερα από την έναρξη προετοιμασίας του αγροτεμαχίου για την σπορά/φύτευση της εαρινής καλλιέργειας, λαμβανομένου υπόψη ότι το χρονικό αυτό διάστημα δεν μπορεί να υπερβαίνει τις τέσσερις (4) εβδομάδες.

Τα φυτά εδαφοκάλυψης δεν συγκομίζονται και δεν βόσκονται αλλά κόβονται κατά την περίοδο της άνθισης και οπωσδήποτε πριν τη σποροποίηση τους. Μετά το πέρας αυτής της περιόδου, τα φυτά μπορούν να παραμείνουν ή να ενσωματωθούν στο έδαφος. Σε κάθε περίπτωση απαγορεύεται η καύση τους.

Με την εδαφοκάλυψη που γίνεται σύμφωνα με την ανωτέρω διαδικασία, τηρείται η υποχρέωση του ΚΓΠΚ 6, χωρίς άλλες ενέργειες.

Άρθρο 19**Ύψος ενίσχυσης στη δράση 31.3-Γ**

1. Στους γεωργούς που εφαρμόζουν τη δράση αυτή χορηγείται ενίσχυση 50 €/Ha (1Ha=10 στρέμματα) (Κωδικός προβλεπόμενου μοναδιαίου ποσού 31.3-3).

2. Η πληρωμή θεωρείται ως ενίσχυση πρόσθετη της βασικής ενίσχυσης, λόγω των σημαντικών οικοσυστημικών υπηρεσιών που παρέχονται. Σε κάθε περίπτωση εκτός των λοιπών όρων στήριξης για την καταβολή της ενίσχυσης πρέπει να πληρούνται οι προϋποθέσεις χορήγησης. Ειδικά για τη δράση αυτή, επειδή οι ενισχύσεις λαμβάνονται ως πρόσθετες της βασικής εισοδηματικής στήριξης, ο δικαιούχος ενεργός γεωργός θα πρέπει να λαμβάνει βασική εισοδηματική στήριξη για τη βιωσιμότητα της παρέμβασης Π1-21, για το σύνολο ή μέρος των επιλέξιμων εκταρίων του για το σχετικό οικολογικό σχήμα, σύμφωνα με την παρ. 1γ του άρθρου 5 της παρούσας.

Τμήμα 4

Δράση 31.3-Δ «Σπορά του αγροτεμαχίου στις αρόσιμες εκτάσεις για φυτοκάλυψη (χωρίς παραγωγή) με τη χρήση ξενιστών»

Άρθρο 20**Περιγραφή της δράσης 31.3-Δ**

Μέσω της δράσης οι γεωργοί ενισχύονται για τη βελτίωση της διαχείρισης του εδάφους και τη συμβολή στην αύξηση της βιοποικιλότητας εντός των εκτάσεων που χρησιμοποιούνται για αροτραίες καλλιέργειες. Αυτό επιτυγχάνεται με τη σπορά του αγροτεμαχίου με καλλιέργειες εδαφοκάλυψης, κατά τη διάρκεια της χειμερινής περιόδου, καθώς και τη δημιουργία νησίδων ή ζωνών με φυτά που προσελκύουν ωφέλιμα έντομα και επικονιαστές.

Άρθρο 21**Υποχρεωτικές απαιτήσεις της δράσης 31.3-Δ**

1. Στα αγροτεμάχια που γειτνιάζουν με υδάτινους όγκους, οι γεωργοί υποχρεούνται στην τήρηση του

προτύπου ΚΓΠΚ 4 «Δημιουργία ζωνών ανάσχεσης κατά μήκος υδατορεμάτων», όπως αυτό εξειδικεύεται στην παρ. 1 του άρθρου 4 της υπ' αρ. 1313/178948/09.06.2023 (Β' 3777) υπουργικής απόφασης για την εφαρμογή της Αιρεσιμότητας.

2. Για όλα τα αγροτεμάχια, οι γεωργοί υποχρεούνται στην τήρηση του προτύπου ΚΓΠΚ 6 «Ελάχιστη κάλυψη του εδάφους για την αποφυγή ακάλυπτων εδαφών σε περιόδους που είναι ιδιαίτερα ευαίσθητες», όπως αυτό εξειδικεύεται στην παρ. 3 στοιχείο α του άρθρου 5 της υπ' αρ. 1313/178948/09.06.2023 υπουργικής απόφασης για την εφαρμογή της Αιρεσιμότητας (Β' 3777).

Άρθρο 22

Δεσμεύσεις γεωργών για τη δράση 31.3-Δ

Στο πλαίσιο της δράσης, οι γεωργοί δεσμεύονται:

α) μετά τη συγκομιδή της εαρινής καλλιέργειας, να σπείρουν κατά τη χειμερινή περίοδο φυτά εδαφοκάλυψης, με στόχο την προστασία από τη διάβρωση, τη διατήρηση ή και αύξηση της οργανικής ουσίας και τη μερική κάλυψη των αναγκών σε θρεπτικά στοιχεία διά της χλωράς λίπανσης.

Τα επιλέξιμα είδη είναι αυτούσια ή μίγματα από τα ψυχανθή, αγρωστώδη, σταυρανθή και άλλα είδη που περιλαμβάνονται στον Πίνακα 1 του Παραρτήματος II της παρούσας.

Η σπορά γίνεται στο 100% της έκτασης του αγροτεμαχίου, με πυκνότητα 5-10 κιλά/στρέμμα ανάλογα με το είδος. Τα φυτά πρέπει να σπέρνονται πριν την 15/11 και να συντηρούνται με ευθύνη του γεωργού στο αγροτεμάχιο τουλάχιστον κατά το διάστημα που προβλέπεται στο ΚΓΠΚ 6 (από 15/11 έως 5/3) και πριν την ανθοφορία τους και πάντως όχι νωρίτερα από την έναρξη προετοιμασίας του αγροτεμαχίου για την σπορά/φύτευση της εαρινής καλλιέργειας, λαμβανομένου υπόψη ότι το χρονικό αυτό διάστημα δεν μπορεί να υπερβαίνει τις τέσσερις (4) εβδομάδες.

Τα φυτά εδαφοκάλυψης δεν συγκομίζονται και δεν βόσκονται αλλά κόβονται κατά την περίοδο της άνθισης και οπωσδήποτε πριν τη σποροποίηση τους. Μετά το πέρας αυτής της περιόδου, τα φυτά μπορούν να παραμείνουν ή να ενσωματωθούν στο έδαφος αλλά απαγορεύεται η καύση τους.

Με την εδαφοκάλυψη που γίνεται σύμφωνα με την ανωτέρω διαδικασία, τηρείται η υποχρέωση του ΚΓΠΚ 6, χωρίς άλλες ενέργειες, και

β) στην επιφάνεια που βρίσκεται ενδιάμεσα ή πέραν των ορίων της κύριας καλλιέργειας, να σπείρουν φυτικά είδη που αποτελούν ξενιστές ωφελίμων εντόμων ή/και επικονιαστών. Τα είδη σποράς συνιστούν μίγμα αποτελούμενο από τουλάχιστον τρία εξ' αυτών που βρίσκονται στους Πίνακες 2Α και 2Β του Παραρτήματος II της παρούσας, και συγκεκριμένα τουλάχιστον δύο από τον Πίνακα 2Α, που αποτελούν το 90% του μίγματος και τουλάχιστον ένα από τον Πίνακα 2Β, που αποτελούν το υπόλοιπο 10% του μίγματος. Η πυκνότητα σποράς είναι 4 κιλά/στρέμμα.

Η επιφάνεια που καταλαμβάνουν τα φυτά αυτά αντιστοιχεί στο 10% της έκτασης του αγροτεμαχίου. Η εποχή σποράς μπορεί να ποικίλλει ανάλογα με τις ανάγκες επικονία-

σης της κύριας καλλιέργειας. Τα φυτά αυτά συντηρούνται με ευθύνη του γεωργού στο αγροτεμάχιο τουλάχιστον ένα μήνα μετά το τέλος της ανθοφορίας ή για ακόμα μεγαλύτερο χρονικό διάστημα, καθώς συνεχίζουν να λειτουργούν ως ξενιστές ωφελίμων εντόμων. Σε περίπτωση ταυτόχρονης ανάπτυξης με τα φυτά της περίπτωσης (α) ανωτέρω, το ποσοστό κάλυψης των τελευταίων περιορίζεται στο υπόλοιπο 90% του αγροτεμαχίου. Στις εκτάσεις με τα φυτά ξενιστές δεν επιτρέπεται η χρήση λιπασμάτων και φυτοπροστατευτικών προϊόντων, ούτε η βόσκηση.

Ειδικά στις περιπτώσεις γειτνίασης με υδάτινα σώματα, όπου εφαρμόζεται υποχρεωτικά το πρότυπο ΚΓΠΚ 4, η φύτευση γίνεται σε όλο το πλάτος της ζώνης των τριών (3) μέτρων, στην οποία απαγορεύεται η χρήση λιπασμάτων και φυτοπροστατευτικών προϊόντων, εφόσον δεν υφίσταται καλλιέργεια. Αν στην εν λόγω παρυδάτια ζώνη έχει ήδη αναπτυχθεί επαρκής αυτοφυής βλάστηση όπως καλαμιές, κ.ά., το ελάχιστο πλάτος σποράς περιορίζεται στο 1,5 μέτρο. Το μήκος των ζωνών αυτών λαμβάνεται υπόψη για την κάλυψη του ελάχιστου απαιτούμενου ποσοστού, που αναφέρεται παραπάνω (10%), κατόπιν μετατροπής του μήκους τους σε εμβαδό (πολλαπλασιάζοντας το με το πλάτος των τριών (3) μέτρων). Στη περίπτωση που η εγκατάσταση της ζώνης με φυτά-ξενιστές είναι απαγορευτική στη ζώνη ανάσχεσης των τριών (3) μέτρων από τον υδάτινο όγκο, τότε τα φυτά-ξενιστές εγκαθίστανται σε ζώνη πλάτους 1,5 μέτρου στο περιθώριο άλλου τμήματος του αγροτεμαχίου, ώστε να καλύπτεται η απαίτηση για το 10% της περιμέτρου. Και στις ζώνες αυτές δεν επιτρέπεται η βόσκηση.

Άρθρο 23

Ύψος ενίσχυσης στη δράση 31.3-Δ

1. Στους γεωργούς που εφαρμόζουν τη δράση αυτή χορηγείται ενίσχυση 100 €/Ha (1Ha=10 στρέμματα) (Κωδικός προβλεπόμενου μοναδιαίου ποσού 31.3-4).

2. Η πληρωμή θεωρείται ως ενίσχυση πρόσθετη της βασικής ενίσχυσης, λόγω των σημαντικών οικοουστημικών υπηρεσιών που παρέχονται. Σε κάθε περίπτωση εκτός των λοιπών όρων στήριξης για την καταβολή της ενίσχυσης πρέπει να πληρούνται οι προϋποθέσεις χορήγησης. Ειδικά για τη δράση αυτή, επειδή οι ενισχύσεις λαμβάνονται ως πρόσθετες της βασικής εισοδηματικής στήριξης, ο δικαιούχος ενεργός γεωργός θα πρέπει να λαμβάνει βασική εισοδηματική στήριξη για τη βιωσιμότητα της παρέμβασης Π1-21, για το σύνολο ή μέρος των επιλέξιμων εκταρίων του για το σχετικό οικολογικό σχήμα, σύμφωνα με την παρ. 1γ του άρθρου 5 της παρούσας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

Οικολογικό Πρόγραμμα/Παρέμβαση: Π1-31.4 «Επέκταση κυκλικής οικονομίας στη γεωργία»

Δράση 31.4: «Συγκέντρωση και θρυμματισμός των υπολειμμάτων καλλιεργειών και των κλαδεμάτων και εφαρμογή του κομπόστ (ιδιοπαραγόμενο ή μη)».

Άρθρο 24

Περιγραφή

Το Οικολογικό Πρόγραμμα/Δράση 31.4 έχει σκοπό την εφαρμογή της κυκλικής οικονομίας εντός των καλλιεργούμενων εκτάσεων. Αυτό συνίσταται σε δυο φάσεις:

Φάση 1η: Απομάκρυνση από τον αγρό του συνόλου της παραχθείσας βιομάζας που δεν διατίθεται προς κατανάλωση και κατεύθυνσή της σε χώρο όπου θα γίνει η διαχείρισή της.

Φάση 2η: Εφαρμογή στον αγρό χωνεμένης βιομάζας με σκοπό την αύξηση της οργανικής ουσίας του εδάφους ή/και τον εμπλουτισμό του με θρεπτικά στοιχεία.

Τα παραπάνω είναι δυνατό να επιτευχθούν είτε άμεσα είτε έμμεσα.

Άμεσα εφόσον μετά τη συλλογή της βιομάζας ακολουθήσει κομποστοποίηση αυτής εντός της ίδιας της εκμετάλλευσης και διασκορπισμός του κομποστ στα αγροτεμάχια. Έμμεσα εφόσον η βιομάζα διατεθεί σε κατάλληλο για τη διαχείρισή της φορέα και ακολούθως εφαρμοστεί εντός του αγρού κομποστ ή χώνευμα κατάλληλο για γεωργική χρήση.

Στη δράση είναι επιλέξιμοι οι ενεργοί γεωργοί που έχουν στην κατοχή τους εκτάσεις με μόνιμες καλλιέργειες (δενδρώδεις, αμπέλια, ακτινιδιές) ή αροτραίες καλλιέργειες καθώς και κηπευτικά. Οι γεωργοί είναι υποχρεωμένοι να αφαιρούν τα παντός είδους γεωργικά υπολείμματα από την καλλιεργούμενη έκταση και

α. είτε να τα κομποστοποιούν και ακολούθως να εφαρμόζουν το κομποστ στον αγρό,

β. είτε να διαθέτουν αυτά σε αδειοδοτημένο φορέα διαχείρισης γεωργικών υπολειμμάτων και ακολούθως να προμηθεύονται κομποστ ή χώνευμα κατάλληλο για γεωργική χρήση

Άρθρο 25

Υποχρεωτικές απαιτήσεις

1. Για όλα τα αγροτεμάχια, οι γεωργοί υποχρεούνται στην τήρηση του προτύπου ΚΓΠΚ 3

«Απαγόρευση της καύσης υπολειμμάτων καλλιεργειών, εκτός αν γίνεται για λόγους φυτοπροστασίας», όπως αυτό εξειδικεύεται στην παρ. 3 του άρθρου 3 της υπ' αρ. 1313/178948/09.06.2023 (Β' 3777) υπουργικής απόφασης για την εφαρμογή της Αιρεσιμότητας.

2. Για όλα τα αγροτεμάχια, οι γεωργοί υποχρεούνται στην τήρηση του προτύπου ΚΓΠΚ 6 «Ελάχιστη κάλυψη του εδάφους για την αποφυγή ακάλυπτων εδαφών σε περιόδους που είναι ιδιαίτερα ευαίσθητες», όπως αυτό εξειδικεύεται στην παρ. 3 στοιχείο α) σε ό,τι αφορά τις αρόσιμες καλλιέργειες και στοιχείο β) σε ό,τι αφορά τις μόνιμες καλλιέργειες του άρθρου 5 της υπ' αρ. 1313/178948/09.06.2023 (Β' 3777) υπουργικής απόφασης για την εφαρμογή της Αιρεσιμότητας.

Άρθρο 26

Δεσμεύσεις

1. Ο γεωργός οφείλει να συγκεντρώνει και να απομακρύνει από τα καλλιεργούμενα αγροτεμάχια τα υπολείμματα της καλλιέργειας. Τα υπολείμματα είναι δυνατό:

α) Να οδηγηθούν σε κομποστοσωρό που βρίσκεται εντός της εκμετάλλευσης του γεωργού για κομποστοποίησή τους. Προηγουμένως, ο γεωργός πρέπει να έχει ελέγξει ότι οι καλλιέργειες δεν παρουσιάζουν φυτοπαθολογικά προβλήματα και δεν έχουν προσβληθεί από εντομολογικούς εχθρούς, και ακολούθως τη συλλογή

και τον κατάλληλο τεμαχισμό - θρυμματισμό των υπολειμμάτων.

β) Να διατεθούν σε αδειοδοτημένη μονάδα βιοαερίου που θα τα χρησιμοποιήσει ως πρώτη ύλη για την παραγωγή βιοαερίου.

γ) Να διατεθούν σε αδειοδοτημένη μονάδα παραγωγής κομποστ, κατάλληλου για γεωργική χρήση.

δ) Στην περίπτωση φυτοϋγειονομικών προβλημάτων της καλλιέργειας αποκλείεται η ίδια κομποστοποίηση των υπολειμμάτων της καλλιέργειας της παρ. α) και επιλέγεται μια εκ των περιπτώσεων β) ή γ). Δεν επιτρέπεται η χρήση της δυνατότητας καύσης που προβλέπεται στο ΚΓΠΚ 3 για αυτές τις περιπτώσεις.

2. Ο γεωργός οφείλει να εφαρμόζει στα αγροτεμάχια του οργανική ύλη σε μορφή κομποστ ή χωνεύματος με σκοπό την αύξηση της οργανικής ουσίας του εδάφους της εκμετάλλευσής του. Αυτή είναι δυνατό να προέρχεται από:

α) Κομποστοποίηση των ίδιων των υπολειμμάτων της έκτασης.

Στην περίπτωση αυτή ο γεωργός οφείλει να διατηρεί εντός της εκμετάλλευσής του κομποστοσωρό και να εφαρμόζει στο υλικό τις κατάλληλες τεχνικές για τη δημιουργία κομποστ (αερισμό του σωρού, αναστροφή, θέρμανση κ.λπ.).

β) Αδειοδοτημένη μονάδα βιοαερίου που χρησιμοποιεί ως πρώτες ύλες τις αναφερόμενες στο άρθρο 1 της υπ' αρ. 166640/04.03.2013 απόφασης του Υπουργού Περιβάλλοντος Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής (Β' 554).

γ) Αδειοδοτημένη μονάδα κομποστοποίησης και παραγωγής κομποστ κατάλληλου για γεωργική χρήση.

δ) Αδειοδοτημένες μονάδες επεξεργασίας αστικών λυμάτων. Στην περίπτωση αυτή εφαρμόζεται στον αγρό η επεξεργασμένη ιλύς που προκύπτει κατά τη δευτεροβάθμια επεξεργασία των λυμάτων. Η χρήση της εν λόγω ιλύος γίνεται με τους όρους και τις προϋποθέσεις της υπ' αρ. 41828/630/18.04.2023 (Β' 2692) κοινής απόφασης των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων, Περιβάλλοντος και Ενέργειας και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.

ε) Αγορά τυποποιημένου προϊόντος κομποστ από καταστήματα γεωργικών εφοδίων

3. Ο γεωργός υποχρεούται να πραγματοποιεί ανάλυση του εδάφους των αγροτεμαχίων όπου εφαρμόζεται η δράση, προκειμένου να διαπιστώνεται η ευεργετική επίδραση της εφαρμογής του κομποστ. Η ανάλυση συνίσταται σε μέτρηση της περιεκτικότητας του εδάφους σε οργανικό άνθρακα. Συγκεκριμένα, μετράται η επί της εκατό περιεκτικότητα οργανικού άνθρακα επί ξηρής ουσίας εδάφους. Το δείγμα εδάφους επί του οποίου γίνεται η ανάλυση αποτελεί σύνθετο δείγμα αποτελούμενο από δείγματα επιφανειακού εδάφους, που ελήφθησαν από βάθος 0 - 10 εκατοστών από το σύνολο της έκτασης των αγροτεμαχίων όπου εφαρμόζεται η δράση. Η δειγματοληψία και η ανάλυση του σύνθετου δείγματος πραγματοποιούνται από εργαστήρια που είναι διαπιστευμένα σύμφωνα με το πρότυπο ΕΛΟΤ EN ISO/IEC 17025 ή άλλο ισοδύναμο διεθνώς αποδεκτό πρότυπο, καθώς και από εργαστήρια φορέων του Δημοσίου ή φορέων εποπτευο-

μένων από το Δημόσιο. Τα αποτελέσματα των αναλύσεων θα περιλαμβάνονται στον ψηφιακό περιβαλλοντικό φάκελο.

4. Ο γεωργός που αναλαμβάνει την υπόψη δράση δεσμεύεται:

α) Να εφαρμόσει μια από τις επιλογές που δίνονται στην παρ. 1 του άρθρου 26.

β) Να εφαρμόσει μια τουλάχιστον από τις επιλογές που δίνονται στην παρ. 2 του άρθρου 26.

γ) Να πραγματοποιήσει τις αναλύσεις εδάφους που αναφέρονται στην παρ. 3 του άρθρου 26.

5. Στην περίπτωση που επιλεγεί η περίπτωση α της παρ. 1 του άρθρου 26, πρέπει υποχρεωτικά να επιλεγεί και η παρ. α της παρ. 2 του ίδιου άρθρου. Ως αποδεικτικό στοιχείο της υλοποίησης των δεσμεύσεων νοείται η ύπαρξη κομποστοσώρου εντός της εκμετάλλευσης, αλλά και η ορθή εφαρμογή των τεχνικών κομποστοποίησης. Επιτρέπεται, πέραν των κομποστοποιημένων υπολειμμάτων της καλλιέργειας να χρησιμοποιηθούν επιπλέον οργανικά υλικά από αυτά που αναφέρονται στην παρ. 2 του άρθρου 26.

6. Στην περίπτωση που επιλεγεί μια εκ των περιπτώσεων β ή γ, της παρ. 1 του άρθρου 26, αυτή μπορεί να συνδυαστεί με οποιοδήποτε εκ των περιπτώσεων β, γ, δ ή ε, της παρ. 2 του άρθρου 26. Στην περίπτωση αυτή, η συλλογή και απομάκρυνση των υπολειμμάτων της καλλιέργειας αποδεικνύεται με την απόδειξη παραλαβής αυτών από την μονάδα βιοαερίου ή παραγωγής κομπόστ που θα τα παραλάβει. Η δε εφαρμογή κομπόστ ή χωνεύματος ή επεξεργασμένης ιλύος στα αγροτεμάχια όπου εφαρμόζεται η δράση αποδεικνύεται από το δελτίο αποστολής ή άλλο παραστατικό παράδοσης του υλικού στο γεωργό από τη μονάδα παραγωγής αυτού ή από το παραστατικό αγοράς. Τα παραστατικά για τις περιπτώσεις β, γ και δ πρέπει να συνοδεύονται από πιστοποιητικό ανάλυσης του προς εφαρμογή υλικού, όπου θα φαίνεται κατ'ελάχιστον:

α) Η περιεκτικότητα σε ξηρά ουσία.

β) Η περιεκτικότητα σε άζωτο, φώσφορο και κάλιο.

γ) Η περιεκτικότητα σε οργανικό άνθρακα.

7. Η ποσότητα κομπόστ ή χωνεύματος ή ιλύος που εφαρμόζεται εξαρτάται από παράγοντες όπως: οι ανάγκες της καλλιέργειας, η εδαφική σύσταση, η δομή και η περιεκτικότητα του εδάφους σε οργανική ουσία, το είδος της καλλιέργειας που προηγήθηκε, το κλίμα της περιοχής.

Σε κάθε περίπτωση καθορίζεται ελάχιστη ποσότητα εφαρμογής κατά κατηγορία καλλιέργειας ως εξής:

- Κηπευτικά 3.000 λίτρα/ha

- αρόσιμες εκτάσεις 1.500 λίτρα/ha,

- αμπέλια και ακτινίδια 1.550 λίτρα/ha

- λοιπές μόνιμες καλλιέργειες 2.000 λίτρα/ha.

Σε περίπτωση εφαρμογής των κομποστοποιημένων υπολειμμάτων της ίδιας της καλλιέργειας, αρκεί η εφαρμογή του συνόλου των υπολειμμάτων σε κομποστοποιημένη μορφή στο αγροτεμάχιο άσχετα με την ποσότητα αυτών.

8. Αν η εφαρμογή του κομπόστ γίνει πριν την έναρξη της χειμερινής περιόδου, θεωρείται ότι το έδαφος είναι

κατάλληλα καλυμμένο (πρακτική ισοδύναμου αποτελέσματος) ώστε να ικανοποιείται η τήρηση του προτύπου ΚΓΠΚ 6 της Αιρεσιμότητας.

Άρθρο 27

Ύψος ενίσχυσης

1. Η ενίσχυση που λαμβάνει ο γεωργός για τις ανωτέρω ενέργειες σε € ανά Ha (1 Ha=10 στρέμματα) ανέρχεται στην ενίσχυση που αντιστοιχεί στη συγκέντρωση και απόσυρση των υπολειμμάτων (20€/Ha), η οποία προσαυξάνεται με την ενίσχυση για την προμήθεια του κομποστ ανά ομάδα καλλιέργειας:

Συγκέντρωση και απόσυρση των υπολειμμάτων της καλλιέργειας	20
Προμήθεια κομπόστ ή χωνεύματος και διασπορά του στον αγρό που καλλιεργείται με αροτραίες καλλιέργειες/ Συνολική ενίσχυση 110 €/Ha (Κωδικός προβλεπόμενου μοναδιαίου ποσού 31.4-1)	90
Προμήθεια κομπόστ ή χωνεύματος και διασπορά του στον αγρό που καλλιεργείται με κηπευτικές καλλιέργειες/ Συνολική ενίσχυση 200 €/Ha (Κωδικός προβλεπόμενου μοναδιαίου ποσού 31.4-2)	180
Προμήθεια κομπόστ ή χωνεύματος και διασπορά του στον αγρό που καλλιεργείται με ακτινίδια ή αμπέλια/ Συνολική ενίσχυση 112 €/Ha (Κωδικός προβλεπόμενου μοναδιαίου ποσού 31.4-3)	92
Προμήθεια κομπόστ ή χωνεύματος και διασπορά του στον αγρό που καλλιεργείται με δενδρώδεις καλλιέργειες πλην αμπελιών και ακτινιδίων/ Συνολική ενίσχυση 140 €/Ha (Κωδικός προβλεπόμενου μοναδιαίου ποσού 31.4-4)	120

2. Οι ενισχύσεις χορηγούνται ως αποζημιώσεις έναντι του συνόλου ή μέρους των πρόσθετων δαπανών που πραγματοποιήθηκαν και του διαφυγόντος εισοδήματος ως αποτέλεσμα των δεσμεύσεων της δράσης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

Οικολογικό Πρόγραμμα/Παρέμβαση: Π1-31.8

«Διατήρηση και προστασία καλλιέργειών σε εκτάσεις με αναβαθμίδες»

31.8 «Διατήρηση και προστασία καλλιέργειών σε εκτάσεις με αναβαθμίδες»

Άρθρο 28

Περιγραφή

Μέσω του οικολογικού προγράμματος, οι γεωργοί ενισχύονται για τη συνέχιση της γεωργικής δραστηριότητας στις εκτάσεις με αναβαθμίδες. Οι αναβαθμίδες, οι οποίες στις περισσότερες περιπτώσεις υποστηρίζονται από ξηρολιθοδομές, υπάρχουν σε εκτεταμένες περιοχές τόσο μόνιμων καλλιέργειών όσο και, σε μικρότερο βαθμό, αροτραίων καλλιέργειών. Η διατήρηση των αναβαθμιδών είναι κεφαλαιώδους σημασίας για την προστασία από τη διάβρωση και για τη διάσωση του οικολογικού

τοπίου, αφού αποτελούν καταφύγιο άγριας χλωρίδας αλλά και πανίδας (έντομα, πτηνά, ερπετά αλλά και μικρά θηλαστικά). Η παρέμβαση εφαρμόζεται στις εκτάσεις με αναβαθμίδες που καλλιεργούνται με μόνιμες ή αροτραίες καλλιέργειες συμπεριλαμβανομένης της γης υπό αγρανάπαυση.

Άρθρο 29

Υποχρεωτικές απαιτήσεις

Δεν υπάρχει σχετική υποχρέωση.

Άρθρο 30

Δεσμεύσεις γεωργών

Οι δικαιούχοι του οικολογικού προγράμματος αναλαμβάνουν τις ακόλουθες δεσμεύσεις:

1. Να συντηρούν τις αναβαθμίδες με τον παραδοσιακό τρόπο, κάνοντας επιδιορθώσεις μικρής κλίμακας ζημιών. Στις αναβαθμίδες που υποστηρίζονται από ξηρολιθοδομές, να επανατοποθετούν λίθους οι οποίοι έχουν μετακινηθεί λόγω έντονων βροχοπτώσεων. Απαγορεύεται η χρήση σκυροδέματος ή άλλων συνδετικών ουσιών για σκοπούς σταθεροποίησης της κατασκευής.

2. Να μην κάνουν χρήση ζιζανιοκτόνων στις εκτάσεις των αναβαθμίδων.

3. Να μην απομακρύνουν θάμνους και δένδρα από τις εκτάσεις των αναβαθμίδων.

4. Να μην καλλιεργούν σε απόσταση 0,5 μέτρων από τις αναβαθμίδες

Άρθρο 31

Ύψος ενίσχυσης

1. Το ύψος ενίσχυσης ορίζεται σε 250 €/Ha (1 Ha=10 στρέμματα) ετησίως (Κωδικός προβλεπόμενου μοναδιαίου ποσού 31.8-1).

2. Η πληρωμή θεωρείται ως ενίσχυση πρόσθετη της βασικής ενίσχυσης, λόγω των σημαντικών οικοσυστημικών υπηρεσιών που παρέχονται. Σε κάθε περίπτωση εκτός των λοιπών όρων στήριξης για την καταβολή της ενίσχυσης πρέπει να πληρούνται οι προϋποθέσεις χορήγησης. Ειδικά για τη δράση αυτή, επειδή οι ενισχύσεις λαμβάνονται ως πρόσθετες της βασικής εισοδηματικής στήριξης, ο δικαιούχος ενεργός γεωργός θα πρέπει να λαμβάνει βασική εισοδηματική στήριξη για τη βιωσιμότητα της παρέμβασης Π1-21, για το σύνολο ή μέρος των επιλέξιμων εκταρίων του για το σχετικό οικολογικό σχήμα, σύμφωνα με την παρ. 1γ του άρθρου 5 της παρούσας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

Οικολογικό Πρόγραμμα/Παρέμβαση: Π1-31.10

«Προστασία τοπίων και γεωργικών συστημάτων υψηλής περιβαλλοντικής σημασίας» Δράση 31.10 «Προστασία μνημειακών ελαιώνων».

Άρθρο 32

Περιγραφή της δράσης

Το αγροτικό τοπίο, προϊόν της αγροτικής δραστηριότητας σε μια ορισμένη περιοχή που χαρακτηρίζεται από καλλιέργειες, λιβάδια ή/και ημι-φυσική βλάστηση, δύναται να μεταβληθεί με την εξέλιξη των καλλιεργητικών τεχνικών ή την εγκατάλειψη των καλλιεργειών. Η παρούσα παρέμβαση αποσκοπεί στη συνέχιση της

παραδοσιακής μορφής ελαιοκαλλιέργειας στα νησιά του Ιονίου, συμβάλλοντας στη διατήρηση του αγροτικού τοπίου και στην ενίσχυση των οικοσυστηματικών υπηρεσιών των ελαιώνων υψηλής περιβαλλοντικής σημασίας.

Δεδομένου ότι οι μνημειακοί ελαιώνες που απαντώνται κυρίως στην περιοχή της Μεσογείου και συνδέονται με τα πολιτιστικά χαρακτηριστικά του τόπου και του τοπίου θεωρούνται αγροοικοσυστήματα υψηλής φυσικής αξίας (τύπου Β), η δράση 31.10 εφαρμόζεται στους εκτατικούς ελαιώνες των νησιών του Ιονίου (Κέρκυρα, Κεφαλονιά, Λευκάδα, Ζάκυνθος, Ιθάκη και Παξοί) που χαρακτηρίζονται ως μνημειακοί ελαιώνες. Ειδικότερα, μνημειακοί θεωρούνται οι ελαιώνες με έκταση μεγαλύτερη των 5 στρεμμάτων, με ελάχιστο αριθμό 5 ελαιόδεντρα/στρέμμα, στους οποίους το ποσοστό των μνημειακών ελαιοδέντρων καλύπτει άνω του 15% του συνόλου των ελαιοδέντρων. Τα μνημειακά ελαιοδέντρα, με μέση ηλικία τα 800- 1000 έτη, έχουν ιδιαίτερα μορφολογικά χαρακτηριστικά (μεγαλύτερο από 5 μέτρα στηθαίο ύψος στα 1.30 μέτρα από τη βάση του δένδρου, ασύμμετρο κορμό, εσωτερική σπηλαιώση κορμού, ογκώδεις εξωτερικές επιφάνειες, αυλακώσεις, κ.ά.), πλούσια βιοποικιλότητα εντός των κοιλοτήτων του κορμού ή/και είναι συνδεδεμένα με ιστορικές μνήμες ή/και πολιτιστικές δραστηριότητες, παραδόσεις ή/και θρησκευτικά έθιμα της εκάστοτε περιοχής.

Δικαιούχοι είναι οι ενεργοί γεωργοί ή ομάδες ενεργών γεωργών που κατέχουν επιλέξιμους μνημειακούς ελαιώνες και αναλαμβάνουν τη διατήρηση των γεωργικών συστημάτων με τη χρήση παραδοσιακών πρακτικών καλλιέργειας που συντέλεσαν και συντελούν στη βελτίωση του αγροτικού τοπίου.

Από την παρέμβαση εξαιρούνται οι εκτάσεις που χρηματοδοτούνται από το οικολογικό πρόγραμμα/παρέμβαση 31.8 για τη διατήρηση των συστημάτων με αναβαθμίδες καθώς και οι εκτάσεις που λαμβάνουν την βασική ενίσχυση ως αρδευόμενοι.

Άρθρο 33

Υποχρεωτικές απαιτήσεις της δράσης 31.10

1. Για όλα τα αγροτεμάχια οι γεωργοί υποχρεούνται στην εφαρμογή των παραγράφων 1, 2 και 3 του άρθρου 6 της υπ' αρ. 1313/178948/09.06.2023 (Β'3777) υπουργικής απόφασης για την εφαρμογή της Αιρεσιμότητας.

2. Επιπλέον για όλα τα αγροτεμάχια οι γεωργοί υποχρεούνται στην εφαρμογή της παρ. 4 εδάφιο ΙΙ «Για όλες τις γεωργικές εκμεταλλεύσεις» στοιχεία α) και β) του άρθρου 6 της υπ' αρ. 1313/178948/09.06.2023 (Β'3777) υπουργικής απόφασης για την εφαρμογή της Αιρεσιμότητας.

Άρθρο 34

Δεσμεύσεις της δράσης 31.10

Η συγκομιδή του ελαιοκάρπου πρέπει να γίνεται με τις παραδοσιακές σε κάθε περιοχή τεχνικές συγκομιδής (π.χ. στρώση ελαιόπανων, ραβδισμός). Σε κάθε περίπτωση να αποφεύγεται η χρήση μηχανοκίνητων μέσων (π.χ. δονητών).

Στην περίπτωση όπου οι επιλέξιμοι ελαιώνες χρησιμοποιούνται για την παραγωγή πιστοποιημένου ΠΟΠ/ΠΓΕ

ελαιολάδου, η τεχνική συγκομιδής συμμορφώνεται με τις εκάστοτε θεσμοθετημένες προδιαγραφές.

Άρθρο 35

Ύψος ενίσχυσης της δράσης 31.10

1. Το μέγιστο ύψος ενίσχυσης για την προστασία των μνημειακών ελαιώνων των νήσων του Ιονίου ανέρχεται σε 150 €/Ha(1Ha=10 στρέμματα) (Κωδικός προβλεπόμενου μοναδιαίου ποσού 31.10-2)

2. Η πληρωμή θεωρείται ως ενίσχυση πρόσθετη της βασικής ενίσχυσης, λόγω των σημαντικών οικοσυστημικών υπηρεσιών που παρέχονται. Σε κάθε περίπτωση εκτός των λοιπών όρων στήριξης για την καταβολή της ενίσχυσης πρέπει να πληρούνται οι προϋποθέσεις χορήγησης. Ειδικά για τη δράση αυτή, επειδή οι ενισχύσεις λαμβάνονται ως πρόσθετες της βασικής εισοδηματικής στήριξης, ο δικαιούχος ενεργός γεωργός θα πρέπει να λαμβάνει βασική εισοδηματική στήριξη για τη βιωσιμότητα της παρέμβασης Π1-21, για το σύνολο ή μέρος των επιλέξιμων εκταρίων του για το σχετικό οικολογικό σχήμα, σύμφωνα με την παρ. 1γ του άρθρου 5 της παρούσας.

Κεφάλαιο 6

Καταβολή της ενίσχυσης - κυρώσεις

Τμήμα 1 Καταβολή της ενίσχυσης

Άρθρο 36

Υποβολή Ενιαίας Αίτησης Ενίσχυσης (ΕΑΕ)

1. Προκειμένου οι γεωργοί, για να λάβουν την ετήσια οικονομική ενίσχυση στο πλαίσιο των οικολογικών προγραμμάτων της παρούσας, υποβάλλουν Ενιαία Αίτηση Ενίσχυσης (ΕΑΕ) σύμφωνα με τα άρθρα 14, 15 και 16 της υπ'αρ. 519/135068/05.05.2023 (Β' 3071) υπουργικής απόφασης με τη συμπλήρωση σχετικού πεδίου (κωδικός παράλληλης δράσης) για τα αγροτεμάχια στα οποία εφαρμόζουν το αντίστοιχο οικολογικό πρόγραμμα.

2. Οι γεωργοί έχουν το δικαίωμα να επιλέξουν τη συμμετοχή τους, σε μια (1) ή περισσότερες δράσεις ενός ή περισσότερων οικολογικών προγραμμάτων, με τους περιορισμούς που τίθενται λόγω ασυμβατότητας σε επίπεδο αγροτεμαχίου, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 6 της παρούσας.

Άρθρο 37

Τροποποίηση - διόρθωση - απόσυρση των αιτήσεων ενίσχυσης

Για την διαδικασία τροποποιήσεων, διορθώσεων και αναπροσαρμογών προφανών σφαλμάτων και απόσυρσης των αιτήσεων ενίσχυσης ακολουθούνται τα αναφερόμενα στα άρθρα 17, 18 και 19 της υπ'αρ. 519/135068/05.05.2023 (Β' 3071) υπουργικής απόφασης.

Άρθρο 38

Διοικητικοί και επιτόπιοι έλεγχοι

1. Για όλα τα οικολογικά σχήματα/παρεμβάσεις 31.3 «Εφαρμογή βελτιωμένων πρακτικών φυτοκάλυψης, με παράλληλη ενίσχυση της βιοποικιλότητας», 31.4 «Επέκταση κυκλικής οικονομίας στη γεωργία», 31.8 «Διατήρηση και προστασία καλλιεργειών σε εκτάσεις με αναβαθμίδες», και 31.10 «Προστασία τοπίων και γεωργικών συστημάτων υψηλής περιβαλλοντικής σημασίας», η

τήρηση των δεσμεύσεων ελέγχεται σε επίπεδο αγροτεμαχίου στο οποίο δηλώθηκε η δράση.

2. Οι έλεγχοι για την καταβολή της ενίσχυσης διενεργούνται σύμφωνα με το άρθρο 32 της υπ'αρ. 519/135068/05.05.2023 (Β' 3071) υπουργικής απόφασης.

Άρθρο 39

Διαδικασία καταβολής της ενίσχυσης

1. Ο Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε. είναι αρμόδιος για την καταβολή της ενίσχυσης.

2. Οι πληρωμές καταβάλλονται στο ακέραιο στους γεωργούς στις προθεσμίες που προσδιορίζονται στο άρθρο 44 του Καν.(ΕΕ) 2021/2116.

3. Με εγκύκλιο του ο Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε. δύναται να καθορίζει περαιτέρω λεπτομέρειες εφαρμογής για τη διαδικασία καταβολής της ενίσχυσης.

Τμήμα 2

Κυρώσεις - Μειώσεις

Άρθρο 40

Μη τήρηση των όρων ενίσχυσης και των υποχρεωτικών απαιτήσεων

1. Εφόσον διαπιστωθεί ότι ο γεωργός δεν πληροί το κριτήριο του ενεργού γεωργού, όπως αυτό ορίζεται στην παρ. 4 του άρθρου 3 της υπ'αρ. 519/135068/05.05.2023 (Β' 3071) υπουργικής απόφασης, όπως ισχύει, η οικονομική ενίσχυση δεν καταβάλλεται ή εφόσον έχει ήδη καταβληθεί, αυτή ανακτάται ως αχρεωστήτως καταβληθέν ποσό σύμφωνα με το άρθρο 21 της υπ'αρ. 519/135068/05.05.2023 (Β' 3071) υπουργικής απόφασης.

2. Σε περίπτωση μη τήρησης των υποχρεωτικών απαιτήσεων, όπως αυτά έχουν προσδιοριστεί ανά δράση ή οικολογικό πρόγραμμα στα σχετικά άρθρα της παρούσας με τίτλο «Υποχρεωτικές απαιτήσεις», η οικονομική ενίσχυση που αφορά τη συγκεκριμένη δράση, δεν καταβάλλεται ή εφόσον έχει ήδη καταβληθεί, αυτή ανακτάται ως αχρεωστήτως καταβληθέν ποσό, σύμφωνα με το άρθρο 21 της υπ'αρ. 519/135068/05.05.2023 (Β' 3071) υπουργικής απόφασης.

Άρθρο 41

Κυρώσεις Αιρεσιμότητας

Σε περίπτωση μη τήρησης της κανόνων και προτύπων της Αιρεσιμότητας επιβάλλονται οι σχετικές κυρώσεις, που προβλέπονται στην υπ'αρ. 1313/178948/09.06.2023 (Β' 3777) υπουργική απόφαση για την εφαρμογή του καθεστώτος της Αιρεσιμότητας.

Εφόσον η μη τήρηση των κανόνων και προτύπων της Αιρεσιμότητας αφορά τις υποχρεωτικές απαιτήσεις της δράσης, τότε για την καταβολή της ενίσχυσης της δράσης επιβάλλονται οι κυρώσεις της παρ. 2 του άρθρου 44 περί μη τήρησης των υποχρεωτικών απαιτήσεων.

Άρθρο 42

Μειώσεις - Κυρώσεις

1. Μειώσεις ή κυρώσεις επιβάλλονται σε περίπτωση διαπίστωσης μη επιλεξιμότητας της έκτασης ή της καλλιέργειας κατά περίπτωση δράσης και σε περίπτωση μη τήρησης των δεσμεύσεων, όπως αυτές περιγράφονται στα επιμέρους άρθρα.

2. Με νεότερη υπουργική απόφαση προσδιορίζονται οι μειώσεις κυρώσεις, η διαδικασία επιβολής τους και οι εξαιρέσεις από την επιβολή τους.

Άρθρο 43
Τελικές διατάξεις

Ο Ενδιάμεσος Φορέας (ΕΦ) δύναται να εκδίδει εγκυκλίους για τον καθορισμό λεπτομερειών που αφορούν την εφαρμογή των δεσμεύσεων.

Ο Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε. δύναται να εκδίδει εγκυκλίους για τον καθορισμό λεπτομερειών σχετικά με την διενέργεια των ελέγχων και την καταβολή της ενίσχυσης.

Τα Παραρτήματα Ι - ΙΙ αποτελούν αναπόσπαστο μέρος της παρούσας.

Άρθρο 44
Η απόφαση αυτή έχει ισχύ από την ημερομηνία δημοσίευσής της.

Παράρτημα Ι

1. Δείκτες Εκροών και Αποτελεσμάτων – Παράρτημα Ι Καν. 2115/2021

Πίνακας 1.1 Δείκτες Εκροών (Output – O)

Κωδ. Παρέμβασης	Κωδ. Δείκτη	Περιγραφή Δείκτη	Μονάδα Μέτρησης
31.3, 31.4, 31.8, 31.10	0.8	Αριθμός εκταρίων ή μονάδων ζωικού κεφαλαίου που επωφελούνται από οικολογικά προγράμματα	Ο αριθμός των εκταρίων (Ha) που πληρώθηκαν στο οικονομικό έτος αναφοράς

Πίνακας 1.2 Δείκτες Αποτελεσμάτων (Result – R)

Κωδ. Παρέμβασης	Κωδ. Δείκτη	Περιγραφή Δείκτη	Μονάδα Μέτρησης αριθμητή
31.3, 31.4, 31.10	R.14PR*	Αποθήκευση διοξειδίου του άνθρακα στο έδαφος και τη βιομάζα: Ποσοστό χρησιμοποιούμενης γεωργικής έκτασης (ΧΓΕ) που υπόκειται σε δεσμεύσεις που λαμβάνουν στήριξη για τη μείωση των εκπομπών ή τη διατήρηση ή την ενίσχυση της αποθήκευσης διοξειδίου του άνθρακα (συμπεριλαμβανομένων των μόνιμων λειμώνων, των μόνιμων καλλιεργειών με μόνιμη κάλυψη με πράσινο και των γεωργικών εκτάσεων σε υγροτόπους και τυρφώνες)	Αριθμός των εκταρίων (Ha) που πληρώθηκαν στο οικονομικό έτος αναφοράς
31.3, 31.4, 31.8	R.19PR*	Βελτίωση και προστασία εδαφών: Ποσοστό χρησιμοποιούμενης γεωργικής έκτασης (ΧΓΕ) που υπόκειται σε δεσμεύσεις οι οποίες λαμβάνουν στήριξη και είναι επωφελείς για τη διαχείριση του εδάφους με σκοπό τη βελτίωση της ποιότητας του εδάφους και των ζώντων οργανισμών (όπως η μείωση του οργώματος, η εδαφοκάλυψη με καλλιέργειες, η αμειψισπορά με καλλιέργειες ψυχανθών)	Αριθμός των εκταρίων (Ha) που πληρώθηκαν στο οικονομικό έτος αναφοράς
31.4	R.20PR*	Βελτίωση της ποιότητας του αέρα: Ποσοστό χρησιμοποιούμενης γεωργικής έκτασης (ΧΓΕ) που υπόκειται σε δεσμεύσεις οι οποίες λαμβάνουν στήριξη για τη μείωση των εκπομπών αμμωνίας	Αριθμός των εκταρίων (Ha) που πληρώθηκαν στο οικονομικό έτος αναφοράς

31.3	R.21PR*	Προστασία της ποιότητας των υδάτων: Ποσοστό χρησιμοποιούμενης γεωργικής έκτασης (ΧΓΕ) που υπόκειται σε δεσμεύσεις οι οποίες λαμβάνουν στήριξη για την ποιότητα των υδατικών συστημάτων	Αριθμός των εκταρίων (Ha) που πληρώθηκαν στο οικονομικό έτος αναφοράς
31.3, 31.4	R.22PR*	Βιώσιμη διαχείριση θρεπτικών συστατικών: Ποσοστό χρησιμοποιούμενης γεωργικής έκτασης (ΧΓΕ) που υπόκειται σε δεσμεύσεις οι οποίες λαμβάνουν στήριξη για τη βελτίωση της διαχείρισης των θρεπτικών συστατικών	Αριθμός των εκταρίων (Ha) που πληρώθηκαν στο οικονομικό έτος αναφοράς
31.3, 31.4, 31.8	R.24PR*	Βιώσιμη και μειωμένη χρήση των γεωργικών φυτοφαρμάκων: Ποσοστό χρησιμοποιούμενης γεωργικής έκτασης (ΧΓΕ) που υπόκειται σε ειδικές δεσμεύσεις που λαμβάνουν στήριξη με σκοπό την ορθολογική χρήση των γεωργικών φαρμάκων για τη μείωση των κινδύνων και των επιπτώσεών τους, όπως η διαρροή γεωργικών φαρμάκων	Αριθμός των εκταρίων (Ha) που πληρώθηκαν στο οικονομικό έτος αναφοράς
31.3, 31.8, 31.10	R.31PR*	Διατήρηση των οικοτόπων και των ειδών: Ποσοστό χρησιμοποιούμενης γεωργικής έκτασης (ΧΓΕ) που υπόκειται σε δεσμεύσεις διαχείρισης για τη στήριξη της διατήρησης ή της αποκατάστασης της βιοποικιλότητας, συμπεριλαμβανομένων των γεωργικών εκτάσεων υψηλής φυσικής αξίας	Αριθμός των εκταρίων (Ha) που πληρώθηκαν στο οικονομικό έτος αναφοράς
31.8, 31.10	R.33	Βελτίωση της διαχείρισης του Natura 2000: Ποσοστό συνολικής έκτασης Natura 2000 που καλύπτεται από δεσμεύσεις που λαμβάνουν στήριξη	Αριθμός των εκταρίων (Ha) που πληρώθηκαν στο οικονομικό έτος αναφοράς
31.3, 31.8, 31.10	R.34PR*	Διατήρηση των χαρακτηριστικών του τοπίου: Ποσοστό χρησιμοποιούμενης γεωργικής έκτασης (ΧΓΕ) που υπόκειται σε δεσμεύσεις οι οποίες λαμβάνουν στήριξη για τη διαχείριση των χαρακτηριστικών του τοπίου, συμπεριλαμβανομένων των φυτοφρακτών και των δέντρων	Αριθμός των εκταρίων (Ha) που πληρώθηκαν στο οικονομικό έτος αναφοράς

PR* Δείκτης επιδόσεων, CU** Συγκεντρωτικός δείκτης (όχι ετήσιος)

2 Επιπλέον Δεδομένα -Παράρτημα IV Καν. 1475/2022

Υποβολή αναλυτικών δεδομένων σχετικά με τις παρεμβάσεις

M010: κωδικός οργανισμού πληρωμών

M020: μοναδικός κωδικός για την αίτηση ενίσχυσης ή την αίτηση πληρωμής για παρέμβαση

M030: μοναδικός αναγνωριστικός κωδικός δικαιούχου
M040: κωδικός προϋπολογισμού
M050: συνολικό ποσό που καταβλήθηκε (ενωσιακά κονδύλια)
M060: συνολικές δημόσιες δαπάνες
M090: αριθμός εκταρίων επιλέξιμης έκτασης εκτός της δασοκομίας
M100: αριθμός εκταρίων επιλέξιμης έκτασης για την οποία καταβλήθηκε ενίσχυση ανεξάρτητα από τον χαρακτήρα της έκτασης (δηλαδή δασικό ή όχι)"

μεταβλητή αποτελεσμάτων:

R014 που αντιστοιχεί στο δείκτη αποτελέσματος R.14
R019 που αντιστοιχεί στο δείκτη αποτελέσματος R.19
R020 που αντιστοιχεί στο δείκτη αποτελέσματος R.20
R021 που αντιστοιχεί στο δείκτη αποτελέσματος R.21
R022 που αντιστοιχεί στο δείκτη αποτελέσματος R.22
R024 που αντιστοιχεί στο δείκτη αποτελέσματος R.24
R031 που αντιστοιχεί στο δείκτη αποτελέσματος R.31
R033 που αντιστοιχεί στο δείκτη αποτελέσματος R.33
R034 που αντιστοιχεί στο δείκτη αποτελέσματος R.34

Υποβολή δεδομένων σχετικά με τους δικαιούχους

B010: μοναδικός αναγνωριστικός κωδικός δικαιούχου
B020: φύλο
B021: άνδρας
B022: γυναίκα
B023: μη δυαδικό
B024: μη συσχέτιση με ένα φύλο
B030: γεωργός νεαρής ηλικίας
B040: γεωγραφική θέση – δήμος
B050: περιοχή με φυσικούς ή άλλους ειδικούς περιορισμούς
B060: ζώνη ευπρόσβλητη σε νιτρορύπανση
B070: χαρακτηριστικά της θέσης της εκμετάλλευσης σε σχέδιο διαχείρισης λεκάνης απορροής ποταμού
B080: περιοχή Natura 2000
B090: εκμεταλλεύσεις βιολογικής γεωργίας
B100: αριθμός εκταρίων αρόσιμης γης που δηλώθηκε
B120: αριθμός εκταρίων μόνιμων καλλιεργειών που δηλώθηκαν
B130: αριθμός εκταρίων άλλων εκτάσεων που είναι επιλέξιμες για άμεσες ενισχύσεις
B142: ΚΓΠΚ 2 — αριθμός εκταρίων υγροτόπων και τυρφώνων — αρόσιμη γη λειμώνες
B143: ΚΓΠΚ 2 — αριθμός εκταρίων υγροτόπων και τυρφώνων — μόνιμες καλλιεργείες
B150: ΚΓΠΚ 8 — αριθμός εκταρίων που χρησιμοποιούνται για την επίτευξη του ελάχιστου ποσοστού αρόσιμης γης που διατίθεται για μη παραγωγικές περιοχές και χαρακτηριστικά
B151: ΚΓΠΚ 8 — αριθμός εκταρίων γης υπό αγρανάπαυση
B152: ΚΓΠΚ 8 — αριθμός εκταρίων θαμνοστοιχιών, μεμονωμένων δέντρων ή συστάδων δέντρων, δενδροστοιχιών
B153: ΚΓΠΚ 8 — αριθμός εκταρίων παρυφών αγρών, αγροτεμαχίων ή ζωνών ανάσχεσης

- B154: ΚΓΠΚ 8 — αριθμός εκταρίων τάφρων και ρεμάτων
- B155: ΚΓΠΚ 8 — αριθμός εκταρίων μικρών λιμνών και μικρών υγροτόπων
- B156: ΚΓΠΚ 8 — αριθμός εκταρίων πέτρινων τοίχων
- B157: ΚΓΠΚ 8 — αριθμός εκταρίων σορών λίθων
- B158: ΚΓΠΚ 8 — αριθμός εκταρίων αναβαθμίδων
- B159: ΚΓΠΚ 8 — αριθμός εκταρίων πολιτιστικών χαρακτηριστικών
- B160: ΚΓΠΚ 8 — αριθμός εκταρίων άλλων μη παραγωγικών περιοχών και χαρακτηριστικών
- B161: ΚΓΠΚ 8 — αριθμός εκταρίων εμβόλιμων καλλιεργειών που καλλιεργούνται χωρίς τη χρήση φυτοπροστατευτικών προϊόντων
- B162: ΚΓΠΚ 8 — αριθμός εκταρίων καλλιεργειών που δεσμεύουν το άζωτο που καλλιεργούνται χωρίς τη χρήση φυτοπροστατευτικών προϊόντων

3. Αναλυτικές πληροφορίες και για τους δείκτες και τα επιπλέον δεδομένα, περιγράφονται στον Οδηγό της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης ΣΣ ΚΑΠ 2023-27, με τίτλο «Δείκτες & Επιπλέον Δεδομένα ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΩΝ ΑΜΕΣΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ - ΣΣ ΚΑΠ 2023-27».

Παράρτημα II

Πίνακας 1 - Επιλέξιμα ετήσια φυτά για την κάλυψη του εδάφους ή τη δημιουργία λωρίδων άγριας ζωής, για τις δράσεις 31.3-A, 31.3-B, 31.3-Γ και 31.3-Δ

A/A	Είδος	Κοινή ονομασία
1	<i>Vicia spp.</i>	Βίκος
2	<i>Lupinus spp</i>	Λούπινα
3	<i>Vicia faba</i>	Κουκιά
4	<i>Pisum sativum</i>	Μπιζέλι εδώδιμο
5	<i>Pisum arvense</i>	Μπιζέλι κτηνοτροφικό
6	<i>Lathyrus spp</i>	Λαθούρια
7	<i>Phaseolus spp.</i>	Φασόλια
8	<i>Vigna spp</i>	Μαυρομάτικα
9	<i>Lotus corniculatus</i>	Λωτός
10	<i>Cicer spp.</i>	Ρεβύθια
11	<i>Lens culinaris</i>	Φακές
12	<i>Fagopyron saittatum</i>	Μαυροσίταρο
13	<i>Avena sativa</i>	Βρώμη
14	<i>Hordeum vulgare</i>	Κριθάρι
15	<i>Secale cereale</i>	Σίκαλη
16	<i>Raphanus sativus</i>	Ραπανάκι κτηνοτροφικό
17	<i>Sinapis alba</i>	Σινάπι λευκό
18	<i>Brassica napus</i>	Ελαιοκράμβη
19	<i>Helianthus annus</i>	Ηλιανθος

Πίνακας 2 A - Επιλέξιμα φυτά ξενιστές - ομάδα A, για τις δράσεις 31.3-B και 31.3-Δ

A/A	Είδος	Κοινή ονομασία
1	<i>Vicia sativa</i>	Βίκος
2	<i>Pisum sativum</i>	Μπιζέλι
3	<i>Lathyrus spp</i>	Λαθούρια
4	<i>Trifollum spp.</i>	Τριφύλλια

Πίνακας 2 B - Επιλέξιμα φυτά ξενιστές, ομάδα B, για τις δράσεις 31.3-B και 31.3-Δ

A/A	Είδος	Κοινή ονομασία
1	<i>Anethum graveolens</i>	Άνιθος
2	<i>Coriandrum sativum</i>	Κορίανδρος
3	<i>Pimpinella anisum</i>	Γλυκάνισος
4	<i>Phacelia tanacetifolia</i>	Φακελωτή
5	<i>Sinapis alba</i>	Σινάπι λευκό

6	<i>Fagopyrum esculentum</i>	Φαγόπυρο
7	<i>Borago officinalis</i>	Μπουράντζα
8	<i>Melilotus officinalis</i>	Μελίλωτος
9	<i>Chrysanthemum coronarium</i>	Μεγάλη κίτρινη μαργαρίτα
10	<i>Matricaria chamomila</i>	Χαμομήλι
11	<i>Centaurea spp.</i>	Κενταύρια
12	<i>Eruca sativa</i>	Ρόκα
13	<i>Calendula officinalis</i>	Καλέντουλα
14	<i>Tagetes patula</i>	Κατιφές

Πίνακας 3 - Επιλέξιμα πολυετή φυτά για τη δημιουργία λωρίδων άγριας ζωής, για τη δράση 31.3-A

α/α	Είδος	Κοινή ονομασία
1	<i>Origanum dictamnus</i>	Δίκταμος
2	<i>Foeniculum vulgare</i>	Μάραθος
3	<i>Mentha spp.</i>	Μέντα
4	<i>Origanum vulgare</i>	Ρίγανη
5	<i>Salvia spp.</i>	Φασκόμηλο
6	<i>Sideritis spp.</i>	Τσάι του βουνού
7	<i>Ocimum basilicum</i>	Βασιλικός
8	<i>Salvia rosmarinus</i>	Δενδρολίβανο
9	<i>Thymus spp.</i>	Θυμάρι
10	<i>Cuminum cyminum</i>	Κύμινο
11	<i>Lavandula spp.</i>	Λεβάντα
12	<i>Origanum majorana</i>	Ματζουράνα
13	<i>Melissa officinalis</i>	Μελισσόχορτο
14	<i>Phacelia tanacetifolia</i>	Φακελωτή
15	<i>Zingiber spp.</i>	Κάρδαμο
16	<i>Sinapis alba</i>	Σινάπι λευκό
17	<i>Mentha spp.</i>	Δυόσμος
18	<i>Hypericum spp.</i>	Σπαθόχορτο
19	<i>Aloysia citrodora</i>	Λουίζα
20	<i>Crithmum maritimum</i>	Κρίταμο
21	<i>Erica spp.</i>	Ρείκι
22	<i>Ilex aquifolium</i>	Λιοπούρνα - γκι
23	<i>Valeriana officinalis</i>	Βαλεριάνα
24	<i>Echinacea spp.</i>	Εχινάκεια
25	<i>Sambucus nigra</i>	Ζαμπούκος
26	<i>Laurus nobilis</i>	Δάφνη
27	<i>Helichrysum spp.</i>	Ελίχρυσο
28	<i>Satureja thymbra</i>	Θρούμπι
29	<i>Jasminum officinale</i>	Γιασεμί
30	<i>Artemisia dracunculus</i>	Εστραγκόν
31	<i>Mentha pulegium</i>	Φλισκούνη
32	<i>Artemisia absinthium</i>	Αρτεμισία

33	<i>Cistus spp.</i>	Λαδανιά
34	<i>Rosa spp.</i>	Τριαντάφυλλο (άγριο κλπ)
35	<i>Agave spp</i>	Αγαύη
36	<i>Salvia sclarea</i>	Σάλβια
37	<i>Glychiriza glabra</i>	Γλυκύρριζα
38	<i>Cymbopogon citratus</i>	Λεμονόχορτο

Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Αθήνα, 19 Ιουνίου 2023

Ο Υπουργός

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΤΣΑΚΙΡΗΣ